C/2025/5392

17.10.2025

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Vejledning om Natura 2000 og fiskeri

Anvendelse af habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4 på havfiskeriaktiviteter

(C/2025/5392)

Indholdsfortegnelse

Forkortelser 3

1. Indledning 4

2. Anvendelse af habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4 på fiskeriaktiviteter 6

Den retlige ramme 6

3. Anvendelse af habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, og fugledirektivets artikel 4 på fiskeriaktiviteter 8

3.1. Hvornår finder habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, anvendelse? 9

3.2. Hvad er levesteders og arters økologiske krav? 9

3.3. Hvordan fastsætter man lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger? 10

3.4. Hvad er de nødvendige bevarelsesforanstaltninger? 11

3.5. Hvordan finder artikel 4 i fugledirektivet anvendelse på særligt beskyttede områder? 12

4. Anvendelse af artikel 6, stk. 2, i habitatdirektivet på fiskeriaktiviteter 13

4.1. Hvornår finder habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, anvendelse? 13

4.2. Hvad er "forringelse" og "væsentlig forstyrrelse"? 13

4.3. Hvordan fastslås det, om fiskeriaktiviteter sandsynligvis vil forårsage forringelse af levesteder og væsentlig forstyrrelse af arter? 15

4.4. Hvad er "passende foranstaltninger"? 17

5. Anvendelse af artikel 6, stk. 3, i habitatdirektivet på fiskeriaktiviteter 17

5.1. Hvornår finder habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, anvendelse? 18

5.2. Hvad er "planer" og "projekter"? 19

5.3. Hvad er en "passende vurdering"? 21

5.4. Hvad er en "væsentlig virkning"? 22

5.5. Hvad er kombinationseffekter? 23

5.6. Hvad forstås ved "lokalitetens integritet"? 24

5.7. Hvad er forholdet mellem artikel 6, stk. 2, og artikel 6, stk. 3? 25

6. Anvendelse af artikel 6, stk. 4, i habitatdirektivet på fiskeriaktiviteter 26

6.1. Hvornår finder habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, anvendelse? 26

6.2. Hvad er "alternative løsninger"? 27

6.3. Hvad er "bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser"? 27

6.4. Hvad er "kompensationsforanstaltninger"? 28

7. Anvendelse af habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4 i forbindelse med den fælles fiskeripolitik 28

7.1. Foranstaltninger, som medlemsstaterne kan vedtage på nationalt plan 30

7.1.1. Nationale foranstaltninger i henhold til forordningen om den fælles fiskeripolitik 30

7.1.2. Nationale foranstaltninger i henhold til forordningen om tekniske foranstaltninger 31

7.1.3. Nationale foranstaltninger i henhold til anden lovgivning 31

7.2. Foranstaltninger, som medlemsstaterne kan foreslå vedtaget af EU (regionalisering) 31

7.3. Medlemsstaternes og Kommissionens fælles ansvar 33

8. Foranstaltninger uden for den fælles fiskeripolitik, der finder anvendelse på fiskerfartøjer 33

9. Bilag: Eksempler 33

Bilag 1. Fastsættelse af lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger for Natura 2000-havområder i henhold til fugle- og habitatdirektiverne 34

Bilag 2. Inddragelse af interessenter i fastlæggelsen af fiskeriforvaltningsforanstaltninger 49

Bilag 3. Inspektion og overvågning af fiskeriet 50

Bilag 4. Anvendelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af rev og sandbanker i Østersøen 43

Bilag 5. Vurdering af risikoen forbundet med indvirkningen af kommercielt fiskeri på arter og levesteder i Natura 2000-havområder 53

Bilag 6. Anvendelse af foranstaltninger for at undgå forringelse af revstrukturer som følge af fiskeriaktiviteter, Østersøen 61

Bilag 7. Anvendelse af passende vurdering på fiskeriaktiviteter 56

Bilag 8. Foranstaltninger uden for den fælles fiskeripolitik, der finder anvendelse på fiskerfartøjer 66

Forkortelser

BD	Fugledirektivet (Birds Directive)
BSAC	Det Rådgivende Råd for Østersøen
FFP	Den fælles fiskeripolitik
EU-Domstolen	Den Europæiske Unions Domstol
DCF	Ramme for dataindsamling (Data collection framework)
EEZ	Eksklusiv økonomisk zone
VVM	Miljøkonsekvensvurdering
EHFAF	Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond
EU	Den Europæiske Union
EUNIS	Europæisk naturinformationssystem
GIS	Geografisk informationssystem
HD	Habitatdirektivet
IMO	Den Internationale Søfartsorganisation
IROPI	Bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser (Imperative reasons of overriding public interest)
LIFE	EU's finansieringsinstrument for miljø- og klimaindsatsen
MPA	Beskyttet havområde (Marine protected area)
MSFD	Havstrategirammedirektivet (Marine Strategy Framework Directive)
NGO	Ikkestatslig organisation
Foreslået LAF	Foreslået lokalitet af fællesskabsbetydning
SAC	Særligt bevaringsområde (Special area of conservation)
LAF	Lokalitet af fællesskabsbetydning
SDF	Standardformular
SMV	Strategisk miljøvurdering
SPA	Særligt beskyttet område
STECF	Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri
TEUF	Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
UNCLOS	De Forenede Nationers havretskonvention
FOS	Fartøjsovervågningssystem

1. **Indledning**

Marine økosystemer er afgørende for at opretholde Jordens fantastiske levende netværk. Det er også vigtigt at sørge for, at de forbliver sunde og produktive af hensyn til klimaet og samfundet. Havene og oceanerne leverer den luft, vi indånder, og den mad, vi spiser. De marine økosystemer i Den Europæiske Union (EU) er imidlertid ikke i god stand og forværres fortsat ([1]). Tab af biodiversitet og økosystemers sammenbrud er i øjeblikket blandt de største trusler, som menneskeheden står over for ([2]). Et af de områder, der lægger størst pres på den marine biodiversitet, er fiskeriet ([3]), som igen er stærkt afhængigt af sunde og modstandsdygtige økosystemer. Beskyttelse og genopretning af marine økosystemer er derfor nøglen til vores kamp mod tab af biodiversitet og klimaændringer, men også til at sikre vores kyst- og fiskerisamfunds fremtid og til at producere fødevarer af høj kvalitet.

EU har en stærk politisk og retlig ramme for bæredygtigt fiskeri og for beskyttelse og genopretning af marine økosystemer. Havstrategirammedirektivet ([4])udgør en retlig ramme for at sikre rene, sunde og produktive oceaner og have. Formålet er at opnå en "god miljøtilstand" for havområder og på en bæredygtig måde beskytte de ressourcer, som de økonomiske og sociale aktiviteter er afhængige af. Fugledirektivet ([5]) og habitatdirektivet ([6]) udgør hjørnestenene i EU's biodiversitetspolitik. De beskytter naturtyper og arter af fællesskabsbetydning og har skabt Natura 2000-nettet af beskyttede områder. Parallelt hermed har forordningen om naturgenopretning ([7]) til formål at skabe en langsigtet og vedvarende genopretning af biologisk mangfoldige og modstandsdygtige økosystemer i EU's land- og havområder ved at fastsætte bindende genopretningsmål for en række økosystemer, herunder marine økosystemer.

I henhold til habitatdirektivet skal EU-medlemsstaterne udpege Natura 2000-områder for ni specifikke marine naturtyper og 16 marine arter. Fugledirektivet identificerer desuden 60 fuglearter, der er afhængige af havmiljøet og skal beskyttes gennem Natura 2000-nettet. Kommissionen har for at støtte medlemsstaterne i denne proces udstedt retningslinjer for oprettelse af Natura 2000-nettet i havmiljøet ([8]). Der er hidtil udpeget mere end 3 000 Natura 2000-havområder i hele EU, hvilket dækker over 9 % af medlemsstaternes havområder.

EU's fælles fiskeripolitik, som fastlagt i forordningen om den fælles fiskeripolitik ([9]) og tilknyttet lovgivning, skal gennemføre den økosystembaserede tilgang til fiskeriforvaltning for at sikre, at fiskeriaktiviteter har mindst mulig negativ indvirkning på det marine økosystem. Politikken fastsætter de retlige rammer for bevarelse af havets biologiske ressourcer og for forvaltning af fiskeri og flåder, der udnytter sådanne ressourcer, og har til formål at sikre, at fiskeri og akvakultur er miljømæssigt bæredygtige og forvaltes på en måde, der er i overensstemmelse med målet om at opnå økonomiske, sociale og beskæftigelsesmæssige fordele.

([1]) Det Europæiske Miljøagentur, *Marine messages II. Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem-based approach*, 2019, COM(2022) 259 final. Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF).

([2]) Det Verdensøkonomiske Forum (2020), *The Global Risks Report 2020*, 2020.

([3]) IPBES, *Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services (summary for policy makers)*. IPBES' syvende plenarmøde, IPBES 7, Paris, 2019, https://doi.org/10.5281/zenodo.3553579, rapporter indsendt af medlemsstaterne i henhold til habitatdirektivets artikel 17 for perioden 2013-2018.

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet) (EØS-relevant tekst) (EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19).

([5]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (kodificeret udgave) (EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7).

([6]) Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7).

([7]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1991 af 24. juni 2024 om naturgenopretning og om ændring af forordning (EU) 2022/869 (EØS-relevant tekst) PE/74/2023/REV/1 (EUT L, 2024/1991, 29.7.2024).

([8]) Europa-Kommissionen: Guidelines for the establishment of the Natura 2000 network in the marine environment. Application of the Habitats and Birds Directives, 2007, s. 272, https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/natura-2000/managing-and-protecting-natura-2000-sites_en.

([9]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1380/2013 af 11. december 2013 om den fælles fiskeripolitik, ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1954/2003 og (EF) nr. 1224/2009 og ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 og (EF) nr. 639/2004 samt Rådets afgørelse 2004/585/EF (EUT L 354 af 28.12.2013, s. 22).

Direktivet om maritim fysisk planlægning ([10]) kan støtte planlægningen af samplacering af aktiviteter på havet, herunder fiskeri og naturbeskyttelse. Medlemsstaterne skal, når de udarbejder og gennemfører maritim fysisk planlægning, tage hensyn til økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter for at støtte en bæredygtig udvikling og vækst i den maritime sektor under anvendelse af en økosystembaseret tilgang og for at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser.

EU's biodiversitetsstrategi for 2030 ([11]) er en omfattende, ambitiøs og langsigtet plan til beskyttelse af naturen og afhjælpning af forringelsen af økosystemerne. Strategien har til formål at bringe Europas biodiversitet på vej mod genopretning inden 2030 og indeholder specifikke foranstaltninger og forpligtelser, herunder for marine økosystemer.

EU's handlingsplan for beskyttelse og genopretning af marine økosystemer med henblik på at opnå et bæredygtigt og modstandsdygtigt fiskeri ([12]) har til formål at sikre, at EU's miljøpolitik og den fælles fiskeripolitik gennemføres mere konsekvent. Handlingsplanen afhjælper med udgangspunkt i biodiversitetsstrategiens tilsagn om juridisk at beskytte 30 % af vores have, hvoraf en tredjedel bør være strengt beskyttet, de mangler, der blev konstateret i Den Europæiske Revisionsrets særberetning om havmiljøet ([13]) ved at fokusere på beskyttede havområder og på, hvordan fiskeriforvaltning kan bidrage til en mere effektiv beskyttelse og genopretning af biodiversiteten i de beskyttede havområder.

Habitatdirektivets artikel 6 fastsætter regler for bevaring og forvaltning af Natura 2000-områder, der er udpeget i henhold til habitatdirektivet – områder af fællesskabsbetydning og særlige bevaringsområder. Nogle af disse regler finder sammen med fugledirektivets artikel 4 også anvendelse på særligt beskyttede områder, der er klassificeret under fugledirektivet.

Erhvervsfiskeri og rekreativt fiskeri kan have en negativ indvirkning på levesteder og arter, som er beskyttet i Natura 2000-områder ([14]). Overholdelse af fugledirektivets artikel 4 og habitatdirektivets artikel 6 kan derfor gøre det nødvendigt at regulere enhver form for fiskeri i tilfælde, hvor det har en negativ indvirkning på marine levesteder og arter, som områder af fællesskabsbetydning, særlige bevaringsområder og særlige beskyttelsesområder er udpeget til at beskytte.

Kommissionen har offentliggjort en vejledning om etablering af bevarelsesforanstaltninger under den fælles fiskeripolitik for Natura 2000-områder og -relevante foranstaltninger ([15]) under havstrategirammedirektivet. Den vejledning fokuserede på proceduren i henhold til den fælles fiskeripolitik for indførelse af bevarelsesforanstaltninger, men ikke på de materielle forpligtelser i henhold til fugledirektivets artikel 4 og habitatdirektivets artikel 6. Akvakulturaktiviteter er omfattet af andre retningslinjer ([16]).

([10]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU af 23. juli 2014 om rammerne for maritim fysisk planlægning (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 135).

([11]) COM(2020) 380 final. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. EU's biodiversitetsstrategi for 2030. Naturen skal bringes tilbage i vores liv.

([12]) COM(2023) 102 final. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. EU-handlingsplanen: Beskyttelse og genopretning af marine økosystemer med henblik på et bæredygtigt og modstandsdygtigt fiskeri.

([13]) Den Europæiske Revisionsret, *Særberetning nr. 26/2020. Havmiljø: EU-beskyttelsen spænder vidt, men stikker ikke dybt*, 2020, https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/marine-environment-26-2020/da/.

([14]) Ifølge de data, som medlemsstaterne har indsendt i medfør af habitatdirektivets artikel 17 for perioden 2013-2018, er fiskeri og akvakultur den største kilde til det pres, som marine arter og levesteder udsættes for.

([15]) SWD(2018) 288 final. Commission Staff Working Document on the establishment of conservation measures under the Common Fisheries Policy for Natura 2000 sites and for Marine Strategy Framework Directive purposes (foreligger ikke på dansk), https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2018)288&lang=en.

([16]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Guidance on aquaculture and Natura 2000 – Sustainable aquaculture activities in the context of the Natura 2000 Network*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/34131.

Denne meddelelse fra Kommissionen har derfor til formål at hjælpe medlemsstaterne med på korrekt vis at gennemføre bestemmelserne i fugledirektivets artikel 4 og habitatdirektivets artikel 6 med henblik på forvaltning af Natura 2000-områder med hensyn til kommercielt og rekreativt havfiskeri. Den bygger på de generelle retningslinjer for anvendelse af habitatdirektivets artikel 6 ([17]) og den metodologiske vejledning om bestemmelserne i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og 4, ([18]) og bør læses sammen med disse dokumenter.

Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen) sikrer en ensartet anvendelse og fortolkning af EU-retten. Dens afgørelser har spillet en vigtig rolle i gennemførelsen og fortolkningen af habitatdirektivet og fugledirektivet. Vigtige afgørelser, der er relevante for anvendelsen af habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, 2, 3 og 4, samt fugledirektivets artikel 4, herunder i forbindelse med fiskeriaktiviteter, fremhæves i hele dette dokument. Den fulde ordlyd af alle afgørelser er tilgængelig på http://curia.europa.eu.

Dette dokument afspejler alene Kommissionens synspunkter og har ikke juridisk bindende karakter. Det tilkommer EU-Domstolen at give den endelige fortolkning af EU-retten.

2. Anvendelse af habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4 på fiskeriaktiviteter

Den retlige ramme

Habitatdirektivets artikel 6 indeholder tre sæt bestemmelser, der fastlægger hovedrammen for forvaltning af særlige bevaringsområder i henhold til habitatdirektivet:

I henhold til artikel 6, stk. 1, skal medlemsstaterne fastsætte de nødvendige bevarelsesforanstaltninger.

I artikel 6, stk. 2, fastsættes forpligtelsen til at undgå forringelse af levesteder og væsentlige forstyrrelser af arter.

Artikel 6, stk. 3 og 4, indeholder specifikke regler, der finder anvendelse i forbindelse med foreslåede planer og projekter, som kan have en væsentlig indvirkning på en Natura 2000-lokalitet.

Fugledirektivets artikel 4 indeholder regler, der svarer til habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, og habitatdirektivets artikel 7 indebærer, at reglerne i artikel 6, stk. 2, 3 og 4, gælder for særligt beskyttede områder i henhold til fugledirektivet.

Omfattende fiskeriaktiviteter fandt sted, før mange af Natura 2000-områderne blev udpeget. Fiskeriaktiviteters omfang kan ligesom tids- og placeringsmæssige forhold ændre sig. De kan f.eks. rette sig mod nye arter eller begynde at anvende nye fiskeredskaber. De vil derfor sandsynligvis udøve et pres og udgøre en trussel for levesteder og arter, der er beskyttet i disse områder.

De relevante forpligtelser, der følger af disse regler, er anført nedenfor sammen med henvisninger til specifikke kapitler i denne vejledning med henblik på at bidrage til at etablere en effektiv ramme i forbindelse med fiskeriaktiviteter i henhold til habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4 (se figur 1).

Denne vejledning foreslår følgende trin for at sikre, at habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4 overholdes:

Som et **første skridt** bør medlemsstaterne på grundlag af de bedste konsoliderede videnskabelige data identificere de fiskeriaktiviteter, der sandsynligvis vil udgøre en risiko for forringelse af naturtyper eller levesteder for arter og/eller udgøre en risiko for betydelig forstyrrelse af de arter, der er beskyttet i Natura 2000-områder.

Medlemsstaterne bør træffe passende foranstaltninger for at undgå forringelse af levesteder og væsentlig forstyrrelse af arter, så snart det foreslås at udpege området som et område af fællesskabsbetydning eller som et særligt beskyttet område (se kapitel 4 om artikel 6, stk. 2).

([17]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245.

([18]) Meddelelse fra Kommissionen, *Vurdering af planer og projekter i forbindelse med Natura 2000-områder – Metodisk vejledning om artikel 6, stk. 3 og 4, i habitatdirektivet 92/43/EØF* (2021/C 437/01) (EUT C, C/437 af 28.10.2021, s. 1), Celex: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52021XC1028(02).

Som et **andet skridt** bør medlemsstaterne overveje eventuelle nødvendige supplerende foranstaltninger, der går videre end blot at sikre, at det undgås at forringe levesteder eller forstyrre arter i væsentlig grad, for at opfylde lokalitetens bevaringsmålsætninger (se kapitel 3 om artikel 6, stk. 1).

For områder af fællesskabsbetydning bør medlemsstaterne gennemføre det andet trin på det tidspunkt, hvor områderne udpeges som særlige bevaringsområder, hvilket skal finde sted, senest seks år efter at området er udpeget som et område af fællesskabsbetydning.

For særligt beskyttede områder bør disse to skridt tages samtidig, fordi fugledirektivet kræver, at der træffes bevarelsesforanstaltninger, så snart området er udpeget.

Hvis fiskeriaktiviteter betragtes som planer eller projekter, der påvirker området, og som ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for områdets forvaltning, skal de vurderes efter en særlig procedure (se kapitel 5 om artikel 6, stk. 3).

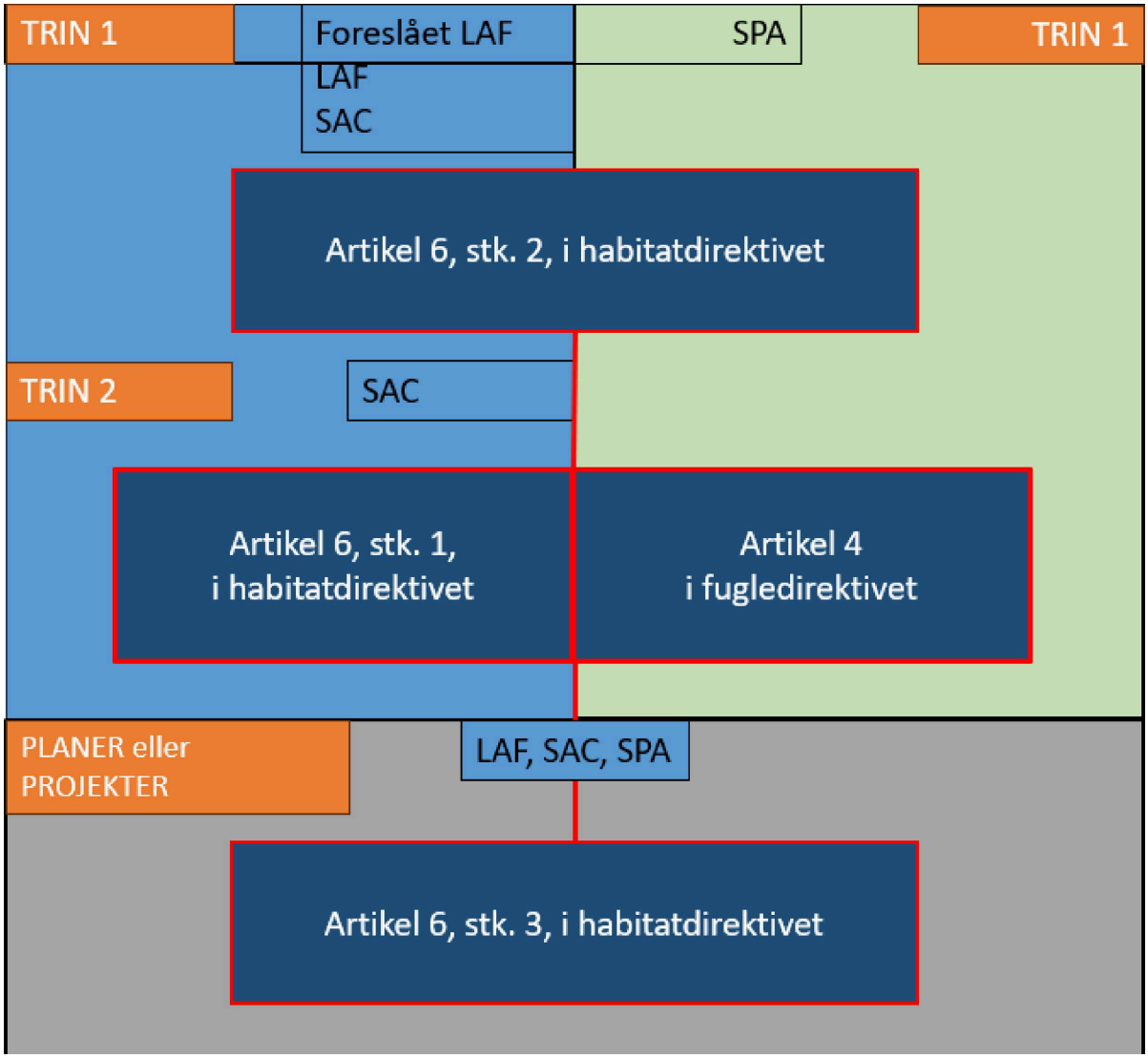

Figur 1. Trin til gennemførelse af habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4 i relation til fiskeriaktiviteter.

Eksempel 1: Fiskeri med skrabere i et levested med rev

I et særligt bevaringsområde, der er udpeget til at beskytte en bestemt undertype af naturtyper med rev, foregår der fortsat fiskeri med skrabere, som vides at være meget skadelige for denne type levested. For at undgå at forringe levestedet og overholde artikel 6, stk. 2, bør disse fiskeriaktiviteter reguleres i de områder, hvor levestedet findes.

Hvis bevaringsmålsætningerne for området i dette eksempel kræver, at det specifikke naturområde udvides i området for at bidrage til at opnå en gunstig bevaringsstatus for naturtypen "Rev" i den pågældende medlemsstats biogeografiske område, kan medlemsstaten, for at overholde direktivets artikel 6, stk. 1, som en første nødvendig bevarelsesforanstaltning placere nye stenblokke for at udvide området med egnet substrat på lokaliteten. For gradvist at etablere det nye biologiske samfund, som det pågældende levested repræsenterer på disse nye stenblokke, skal fiskeri med skrabere også forbydes i denne anden del af lokaliteten.

Eksempel 2: Fiskeri i fourageringsområder for havpattedyr

I et særligt bevaringsområde, der er udpeget til at beskytte visse havpattedyr, foregår der fortsat fiskeri i fourageringsområderne. Disse fiskeriaktiviteter bør derfor for at overholde artikel 6, stk. 1, og artikel 6, stk. 2, reguleres for at undgå, at levestederne forringes og fødetilgængeligheden reduceres for den pågældende art for at øge fødetilgængeligheden for arten med henblik på at opfylde relevante bevaringsmålsætninger og for at forhindre utilsigtet fangst i fiskeredskaber.

Eksempel 3: Fiskeritilladelser

Undertiden udsteder eller fornyer en medlemsstat fiskeritilladelser, der tillader specifikke fiskeriaktiviteter i en nærmere angivet periode, i et bestemt område eller for en bestemt type fiskeri på bestemte betingelser. Hvis sådanne fiskeriaktiviteter kan forventes at have en væsentlig indvirkning på Natura 2000-områder, bør disse tilladelser være omfattet af proceduren i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

3. **Anvendelse af habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, og fugledirektivets artikel 4 på fiskeriaktiviteter**

I artikel 6, stk. 1, fastlægges en generel bevaringsordning, som medlemsstaterne skal indføre for alle særlige bevaringsområder.

I henhold til denne artikel skal alle de nødvendige bevarelsesforanstaltninger gennemføres for at opfylde områdespecifikke bevaringsmålsætninger. Målet er at bidrage til at opretholde eller genoprette de naturtyper og bestande af vilde dyre- og plantearter, der findes i det særlige bevaringsområde, til en gunstig bevaringsstatus på nationalt biogeografisk niveau.

Områdespecifikke bevaringsmålsætninger er derfor et sæt specifikke målsætninger, der bør opfyldes i et område for at sikre, at området yder det bedst mulige bidrag til at opnå en gunstig bevaringsstatus på nationalt biogeografisk niveau for de naturtyper fra bilag I og de arter fra bilag II, der findes i området.

Tilsvarende skal der i henhold til fugledirektivets artikel 4 træffes særlige beskyttelsesforanstaltninger for fugle, der er beskyttet i særligt beskyttede områder, for at bidrage til opretholdelsen eller genopretningen af deres gunstige bevaringsstatus.

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 1

For de særlige bevaringsområder iværksætter medlemsstaterne de nødvendige bevarelsesforanstaltninger, hvilket i givet fald kan indebære hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, samt de relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler, der opfylder de økologiske behov for naturtyperne i bilag I og de arter i bilag II, der findes på lokaliteterne.

Fugledirektivets artikel 4

1. For arter, som er anført i bilag I, træffes der særlige beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til deres levesteder for at sikre, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. I denne forbindelse tages der hensyn til:

   a) arter, der trues af udslettelse

   b) arter, der er følsomme over for bestemte ændringer af deres levesteder

   c) arter, der anses for sjældne, fordi bestanden er ringe eller den lokale udbredelse begrænset

   d) andre arter, der kræver speciel opmærksomhed på grund af deres levesteders særlige beskaffenhed.

Ved vurderinger i forbindelse hermed skal der tages hensyn til tendenser og variationer vedrørende bestandens størrelse. Medlemsstaterne udlægger som særligt beskyttede områder navnlig sådanne områder, som med hensyn til antal og udstrækning er bedst egnede til beskyttelse af disse arter, idet der tages hensyn til behovet for at beskytte arterne i det geografiske sø- og landområde, hvor dette direktiv finder anvendelse.

2. Under hensyn til beskyttelsesbehovene i det geografiske sø- og landområde, hvor dette direktiv finder anvendelse, træffer medlemsstaterne tilsvarende foranstaltninger med hensyn til regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter, som ikke er anført i bilag I, for så vidt angår de pågældende arters yngle-, fjerskifte- og overvintringsområder samt rasteområderne inden for deres trækruter. Med henblik herpå er medlemsstaterne i særlig grad opmærksomme på, at vådområderne, og især vådområder af international betydning, beskyttes.

3. Medlemsstaterne fremsender alle relevante oplysninger til Kommissionen, således at denne kan tage passende initiativer til den samordning, som er nødvendig, for at de i stk. 1 og 2 omhandlede områder kan udgøre et samlet hele, der imødekommer behovet for beskyttelse af de pågældende arter i det geografiske sø- og landområde, hvor dette direktiv finder anvendelse.

4. Medlemsstaterne træffer egnede foranstaltninger med henblik på i de i stk. 1 og 2 nævnte beskyttede områder at undgå forurening eller forringelse af levestederne samt forstyrrelse af fuglene, i det omfang en sådan forurening, forringelse eller forstyrrelse har væsentlig betydning for formålet med denne artikel. Medlemsstaterne bestræber sig på at undgå forurening eller forringelse af levesteder også uden for disse beskyttede områder ([19]).

3.1. **Hvornår finder habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, anvendelse?**

1. Artikel 6, stk. 1, finder anvendelse på alle særlige bevaringsområder og på alle naturtyper, der er opført i bilag I, samt naturtyper for arter i bilag II, der findes i områderne, bortset fra dem, der identificeres som ikkevæsentlige i Natura 2000-standarddataformularen (SDF) ([20]).

2. Når en lokalitet af fællesskabsbetydning udpeges som et særligt bevaringsområde, hvilket skal finde sted, senest seks år efter at det udpeges som lokalitet af fællesskabsbetydning, udløser det i praksis gennemførelsen af artikel 6, stk. 1.

3. Artikel 6, stk. 1, gælder også for lokaliteter af fællesskabsbetydning, for hvilke den seksårige periode er udløbet, og som endnu ikke er blevet udpeget som særlige bevaringsområder ([21]).

3.2. **Hvad er levesteders og arters økologiske krav?**

1. Økologiske krav omfatter alle økologiske behov, der anses for nødvendige for at sikre bevaringen af de naturtyper og arter, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet.

2. Disse økologiske krav omfatter både abiotiske og biotiske faktorer. De bør baseres på den bedste konsoliderede videnskabelige viden og kan kun fastlægges fra sag til sag. De økologiske krav kan variere fra en art til en anden, men også for den samme art, fra et sted til et andet og i hele dens livscyklus.

3. Det er medlemsstaternes ansvar at identificere de økologiske krav for naturtyperne i bilag I og de arter i bilag II, der findes i områderne.

([19]) Forpligtelserne i artikel 6, stk. 2, 3 og 4, i nærværende direktiv træder i stedet for forpligtelserne i artikel 4, stk. 4, første punktum, i direktiv 79/409/EØF, for så vidt angår de områder, der er udlagt som særligt beskyttede efter artikel 4, stk. 1, eller tilsvarende anerkendt efter artikel 4, stk. 2, deri, fra datoen for nærværende direktivs iværksættelse eller fra den dato, hvor en medlemsstat har udlagt eller anerkendt områderne efter direktiv 79/409/EØF, hvis denne dato er senere.

([20]) Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2023/2806 af 15. december 2023 om en formular for oplysninger vedrørende Natura 2000-områder (meddelt under dokument C(2023)8623) (EUT L, 2023/2806 af 8.12.2023).

([21]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 1.4, s. 11-12.

Eksempler på økologiske krav

De økologiske krav for havpattedyr er f.eks. dem, der er knyttet til levestedets kvalitet, herunder de maksimale niveauer for undervandsstøj eller forurenende stoffer, kvaliteten og tilgængeligheden af føde eller specifikke behov for reproduktion eller opfostring af afkom.

De økologiske krav til *Posidonia*-bevoksninger ([22]) omfatter f.eks. den vandtemperatur, som planten kan tåle (fra ca. 10 °C til 29 °C), vandkvaliteten (behov for gennemsigtigt, oligotrofisk og iltet vand for at overleve), minimumskravene til lys (0,1-2,8 mol PAR-fotoner dag^{-1} m^{-2}), saltholdighed (fra 33 ‰ til 39 ‰) samt det undersøiske substrat til forankring og optagelse af næringsstoffer.

De omfatter også de økologiske krav for typiske arter, der er afhængige af *Posidonia*-enge, såsom mikro- og makroalger, hydroider, bryozoer, foraminiferer, bløddyr, krebsdyr, søpindsvin og fiskearter.

3.3. **Hvordan fastsætter man lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger?**

1. Der bør fastsættes lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger for særlige bevaringsområder i henhold til habitatdirektivet og for særligt beskyttede områder i henhold til fugledirektivet ([23]).

2. Lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger bør baseres på de økologiske krav for de naturtyper og arter, der findes på lokaliteten. Målsætningerne bør definere den ønskede bevaringstilstand for levesteder og arter på lokaliteten ved hjælp af specifikke attributter og mål ([24]). Historiske data om levesteders tilstand før industrifiskeri kan være nyttige for fastsættelsen af bevaringsmålsætninger.

3. De bør afspejle lokalitetens betydning for opretholdelse eller genopretning af de naturtyper og arter, der findes på lokaliteten, med en gunstig bevaringsstatus på nationalt biogeografisk plan og for sammenhængen i Natura 2000-nettet.

4. De bør desuden afspejle de trusler om forringelse eller ødelæggelse, som naturtyperne og arterne på lokaliteten er udsat for, herunder dem som følger af klimaændringer.

5. Fastsættelsen af lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger er vigtig for at fastlægge de nødvendige bevarelsesforanstaltninger for særlige bevaringsområder i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, og bevarelsesforanstaltninger for særligt beskyttede områder i henhold til fugledirektivets artikel 4 samt for screeningen og den passende vurdering af planer og projekter i henhold til artikel 6, stk. 3. Bevaringsmålsætninger definerer de lokalitetsspecifikke mål for opretholdelse eller genopretning af et levested eller en art til en gunstig bevaringsstatus, mens bevarelsesforanstaltninger er de handlinger, der iværksættes for at opfylde disse mål. De er derfor afgørende for at opfylde direktivets overordnede mål. Formålet med den passende vurdering er at vurdere virkningerne af planer eller projekter i forhold til lokalitetens bevaringsmålsætninger, som spiller en vigtig rolle i forvaltningen af lokaliteten.

   Eksempler på lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger fra forskellige medlemsstater findes i bilag 1.

([22]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, Díaz-Almela, E., og Duarte, C., *Management of Natura 2000 habitats Posidonia-bevoksninger (Posidonion oceanicae) 1120 – Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora*, Europa-Kommissionen, 2008, https://data.europa.eu/doi/10.2779/48444.

([23]) Med henblik på at opfylde kravene i artikel 2 og 3, artikel 4, stk. 1, artikel 4, stk. 2, og artikel 4, stk. 4, i nævnte direktiv.

([24]) Attributter er specifikke karakteristika, der definerer bevaringsstatus for levestedet eller arten på grundlag af deres økologiske krav.

3.4. **Hvad er de nødvendige bevarelsesforanstaltninger?**

1. Bevarelsesforanstaltninger er de konkrete mekanismer og handlinger, der skal gennemføres i en Natura 2000-lokalitet for at opfylde lokalitetens bevaringsmålsætninger og imødegå de belastninger og trusler, som arter og levesteder på lokaliteten står over for ([25]).

2. I forbindelse med artikel 6, stk. 1, kan der træffes bevarelsesforanstaltninger inden for rammerne af en forvaltningsplan for området, og de kan omfatte lovgivningsmæssige, administrative eller kontraktlige foranstaltninger ([26]).

3. De bevarelsesforanstaltninger, der er nødvendige for at opretholde eller genoprette en gunstig bevaringsstatus på nationalt biogeografisk plan for de beskyttede levesteder og arter inden for den pågældende lokalitet, skal ikke blot vedtages, men frem for alt gennemføres ([27]). Dette følger af habitatdirektivets artikel 1, litra l), hvori et særligt bevaringsområde defineres som en lokalitet af fællesskabsbetydning, hvor der "anvendes" bevarelsesforanstaltninger, og af ottende betragtning til direktivet, hvorefter det i hvert udpeget område er hensigtsmæssigt at "gennemføre" de nødvendige foranstaltninger under hensyntagen til de bevaringsmålsætninger, der forfølges.

4. Forpligtelsen er at fastsætte de nødvendige bevarelsesforanstaltninger, uanset om disse foranstaltninger anvendes på de enkelte lokaliteter eller i nogle tilfælde endda uden for lokaliteternes grænser (hvor det er nødvendigt) eller på tværs af flere lokaliteter. Dette kan især være relevant for havlokaliteter, hvor f.eks. en bredere regulering af fiskeriet kan være et væsentligt element i overholdelsen af artikel 6, stk. 1. Egnetheden af sådanne bredere dækkende foranstaltninger skal vurderes i forhold til bevaringsmålsætningerne for den specifikke lokalitet og de lokale virkninger af fiskeriaktiviteter og om nødvendigt suppleres med yderligere foranstaltninger.

5. For så vidt angår fiskeriaktiviteter omfatter passende bevarelsesforanstaltninger regulering af fangster, fiskeriindsats og fastsættelse af tekniske foranstaltninger såsom lukninger, tilpasning af redskaber og mindstestørrelser for arter eller anvendelse af alternative redskaber. Ved fastlæggelsen af de nødvendige bevarelsesforanstaltninger er det god praksis at høre og inddrage interessenter, hvis aktiviteter kan gå hen og blive reguleret, tidligt i beslutningsprocessen. Dette kræver rettidig og effektiv inddragelse og deltagelse af fiskere og deres organisationer i udviklingen og gennemførelsen af bevarelsesforanstaltninger. Dette burde føre til en større følelse af ejerskab og engagement hos fiskerne og fremme en langsigtet gennemførelse af foranstaltningerne (se f.eks. bilag 2).

6. Medlemsstaterne bør desuden anslå de socioøkonomiske virkninger og fordele ved bevarelsesforanstaltninger for fiskeriet. For at afbøde eller kompensere for potentielle negative socioøkonomiske virkninger kan medlemsstaterne, hvor det er relevant, støtte bevarelsesforanstaltninger ved hjælp af finansiel støtte og incitamenter eller medtage foranstaltninger i deres programmer, der finansieres under Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF). LIFE-programmet kan også anvendes til at støtte visse aktiviteter.

7. Det er vigtigt at sikre regelmæssig og solid overvågning af den tilstand, som levesteder og arter, der er beskyttet på lokaliteten, befinder sig i, samt tilstrækkelig overvågning af bevarelsesforanstaltningernes effektivitet for at gøre det muligt at tilpasse foranstaltningerne, hvis det viser sig nødvendigt.

8. Det er lige så vigtigt at sikre overholdelse og håndhævelse af bevarelsesforanstaltninger gennem effektiv overvågning, kontrol og tilsyn med aktiviteter på området og med enhver form for fiskeri i overensstemmelse med kontrolforordningen ([28]). Dette bør sammen med kommunikation, informationsudveksling og samarbejde med brugere af havet sikre en effektiv gennemførelse af de fastsatte bevarelsesforanstaltninger, jf. artikel 6, stk. 1. Se f.eks. bilag 3.

([25]) Yderligere oplysninger om de vigtigste elementer, der skal tages i betragtning ved etablering og gennemførelse af bevarelsesforanstaltninger findes i kapitel 2.3.2 i vejledningen fra Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF,* Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245.

([26]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 2.4, s. 21-23.

([27]) Domstolens dom (Store Afdeling) af 17. april 2018, Europa-Kommissionen mod Republikken Polen, C-441/17, ECLI:EU:C:2018:255, præmis 213.

([28]) Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009 af 20. november 2009 om oprettelse af en kontrolordning for Unionen med henblik på at sikre overholdelse af reglerne i den fælles fiskeripolitik, om ændring af forordning (EF) nr. 847/96, (EF) nr. 2371/2002, (EF) nr. 811/2004, (EF) nr. 768/2005, (EF) nr. 2115/2005, (EF) nr. 2166/2005, (EF) nr. 388/2006, (EF) nr. 509/2007, (EF) nr. 676/2007, (EF) nr. 1098/2007, (EF) nr. 1300/2008, (EF) nr. 1342/2008 og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2847/93, (EF) nr. 1627/94 og (EF) nr. 1966/2006 (EUT L 343 af 22.12.2009, s. 1).

Eksempel på bevarelsesforanstaltninger (fiskeriforvaltningsforanstaltninger)

Tysklands rapport om bevaringsstatus for arter og levesteder, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet, for rapporteringsperioden 2013-2018 viste, at naturtyperne sandbanker (1110) og rev (1170) i den marine biogeografiske region Østersøen har en ugunstig bevaringsstatus. Foranstaltninger, der har til formål at forbedre deres bevaringsstatus i Natura 2000-områder i henhold til bestemmelserne i habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, skal derfor gennemføres i form af fiskeriforvaltningsforanstaltninger i henhold til artikel 11 og 18 i forordningen om den fælles fiskeripolitik.

Efter høring af Det Rådgivende Råd for Østersøen forelagde Tyskland (som initiativtagende medlemsstat) sammen med Danmark, Estland, Letland, Litauen, Polen, Finland og Sverige den 7. september 2022 Kommissionen et forslag om fiskeribevarelsesforanstaltninger til at beskytte sandbanker og rev mod mobile bundslæbende redskabers påvirkning i særlige bevaringsområder.

Foranstaltningerne indebærer en helårsudelukkelse af fiskeri med mobile bundslæbende redskaber i visse områder af Femernbelt, Kadetrinne, Pommersche Bucht mit Oderbank samt i hele de særlige bevaringsområder Westliche Rönnebank og Adler Ground. Foranstaltningerne blev vedtaget som en delegeret forordning fra Kommissionen ([29]).

Yderligere oplysninger findes i bilag 4.

3.5. **Hvordan finder artikel 4 i fugledirektivet anvendelse på særligt beskyttede områder?**

1. Artikel 6, stk. 1, finder ikke anvendelse på særligt beskyttede områder i henhold til fugledirektivet. Tilsvarende regler gælder imidlertid for særligt beskyttede områder i henhold til fugledirektivets artikel 4, stk. 1 og 2. Fugledirektivet og habitatdirektivet forfølger det fælles mål om at beskytte biodiversiteten gennem bevaring af levesteder og arter og opnå en gunstig bevaringsstatus for levesteder og arter i EU. Domstolen fastslog, at fortolkningerne af fugledirektivet og habitatdirektivet, med forbehold af deres særlige kendetegn, ikke bør afvige fra hinanden, da de samme overvejelser indgår i begge tilfælde ([30]). Deres overordnede mål bør derfor fortolkes på en konsekvent måde.

2. I henhold til habitatdirektivets artikel 3, stk. 1, skal både særlige bevaringsområder i henhold til habitatdirektivet og særligt beskyttede områder i henhold til fugledirektivet bidrage til et sammenhængende europæisk økologisk net (Natura 2000). Dette net af særlige bevaringsområder og særligt beskyttede områder "skal sikre opretholdelse eller i givet fald genopretning af en gunstig bevaringsstatus for de pågældende naturtyper og levestederne for de pågældende arter i deres naturlige udbredelsesområde".

3. Ved fugledirektivets artikel 4, stk. 1 og 2, pålægges medlemsstaterne at indføre en retlig beskyttelsesordning for særlige bevaringsområder, som bl.a. kan sikre, at de fuglearter, der er opført i direktivets bilag I, og regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter, der ikke er opført i dette bilag, kan overleve og formere sig ([31]). Medlemsstaterne skal vedtage særlige bevarelsesforanstaltninger for levestederne for de fugle, der er beskyttet på lokaliteterne.

4. Domstolen har allerede fastslået, at medlemsstaterne skal fastsætte bevaringsmålsætninger, herunder det specifikke mål for bestanden og levestedet for fuglearter, der er beskyttet i særlige bevaringsområder, samt vedtage og gennemføre bevarelsesforanstaltninger, der nøje svarer til disse arters økologiske behov ([32]). De begreber, der er beskrevet i dette kapitel, navnlig dem, der vedrører bevaringsmålsætninger og bevarelsesforanstaltninger, bør derfor også finde anvendelse på særlige bevaringsområder.

([29]) Kommissionens delegerede forordning (EU) 2024/2943 af 17. september 2024 om ændring af delegeret forordning (EU) 2017/117 for så vidt angår fiskeribevarelsesforanstaltninger i Østersøområdet Femernbelt, Kadetrinne, Westliche Rönnebank, Adlergrund og Pommersche Bucht mit Oderbank. C/2024/6432. (EUT L, 2024/2943 af 28.11.2024).

([30]) Domstolens dom (Første Afdeling) af 23. april 2020, Europa-Kommissionen mod Republikken Finland, C-217/19, ECLI:EU:C:2020:291, præmis 84.

([31]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 14. oktober 2010, Europa-Kommissionen mod Republikken Østrig, C-535/07, EU:C:2010:602, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis.

([32]) Domstolens dom (Første Afdeling) af 12. september 2024, Elliniki Ornithologiki Etaireia m.fl. mod Ypourgos Esoterikon m.fl. Anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Symvoulio tis Epikrateias, sag C-66/23,ECLI:EU:C:2024:733, præmis 40-50.

4. Anvendelse af artikel 6, stk. 2, i habitatdirektivet på fiskeriaktiviteter

> Habitatdirektivets artikel 6, stk. 2
>
> *Medlemsstaterne træffer*passende foranstaltninger for at undgå *forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i de særlige bevaringsområder samt forstyrrelser af de arter, for hvilke områderne er udpeget, for så vidt disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for dette direktivs målsætninger.*

Den retlige ordning i henhold til artikel 6, stk. 2, skal være specifik, sammenhængende og fuldstændig og være i stand til at beskytte de pågældende lokaliteter på effektiv vis.

Medlemsstaterne har skønsbeføjelser, når de træffer passende foranstaltninger til at gennemføre bestemmelserne i artikel 6, stk. 2, forudsat at der er garanti for, at der ikke vil forekomme nogen forringelse eller væsentlige forstyrrelse ([33]).

4.1. Hvornår finder habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, anvendelse?

1. Artikel 6, stk. 2, finder permanent anvendelse på alle områder af fællesskabsbetydning, særlige bevaringsområder og særligt beskyttede områder og omfatter tidligere, nuværende eller fremtidige aktiviteter og begivenheder.

2. Medlemsstaterne har pligt til at træffe forebyggende foranstaltninger for at undgå forringelse af levesteder og væsentlige forstyrrelser af arter i forbindelse med en forudsigelig begivenhed, aktivitet eller proces.

3. Disse forebyggende foranstaltninger gælder for alle arter og levesteder, for hvilke der er udpeget lokaliteter, og foranstaltningerne bør om nødvendigt også gennemføres uden for lokaliteterne ([34]).

4. Fiskeriaktiviteter kan være omfattet af artikel 6, stk. 2, hvis disse aktiviteter kan medføre forringelse af naturtyper eller betydelig forstyrrelse af arter, som der er udpeget et område for.

5. Der kan være tale om igangværende fiskeriaktiviteter både inden for og uden for et Natura 2000-område, hvis der er risiko for forringelse af levesteder eller væsentlig forstyrrelse af arter.

6. Artikel 6, stk. 2, finder anvendelse på alle former for fiskeri, både rekreativt og kommercielt, uanset på hvilket grundlag eventuelle tilladelser eller licenser er udstedt, og uanset om den potentielle indvirkning af en sådan aktivitet er tilsigtet eller utilsigtet ([35]).

4.2. Hvad er "forringelse" og "væsentlig forstyrrelse"?

1. Et Natura 2000-områdes økologiske karakteristika må ikke forringes til under deres niveau på det tidspunkt, hvor området er udpeget. Hvis der er opnået en bedre status, skal denne forbedrede status være referencen.

2. Hvis fiskeri indebærer en sandsynlighed eller risiko for, at det kan forårsage betydelig forstyrrelse af arter eller forringelse af en naturtype eller et levested for en art, finder beskyttelsen i artikel 6, stk. 2, anvendelse, og medlemsstaterne skal træffe passende foranstaltninger for at undgå sådanne risici.

([33]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 3.2, side 27.

([34]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 3.2, s. 26-27.

([35]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 3.2, side 26.

3. For naturtyper forekommer forringelse på en lokalitet, når det areal, der er dækket af naturtypen, reduceres, eller den specifikke struktur og de funktioner, der er nødvendige for den langsigtede opretholdelse af levestedet eller status for de arter, der er knyttet til den, reduceres i forhold til deres oprindelige eller genoprettede tilstand ([36]). Kravet om at undgå forringelse gælder ikke kun for naturtyper, der er opført i bilag I til habitatdirektivet, for hvilke der er udpeget en lokalitet, men også levesteder for arter, der er opført i bilag II til habitatdirektivet og bilag I i fugledirektivet samt trækfugles levesteder, der er omfattet af artikel 4, stk. 2, i fugledirektivet, som lokaliteten er udpeget for ([37]).

4. For arter opstår der væsentlige forstyrrelser, når en aktivitet bidrager til en langsigtet nedgang i bestanden eller en reduktion, eller risiko for reduktion, af dens udbredelsesområde og en reduktion af det tilgængelige levested ([38]).

5. Forringelse og væsentlige forstyrrelser skal vurderes i forhold til bevaringsmålsætningerne for lokaliteten. Dette begreb skal fortolkes dynamisk under hensyntagen til, hvordan levestedets tilstand udvikler sig, og arternes status på den pågældende lokalitet. Hvis lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger kræver forbedringer af levestedernes tilstand (eller deres genetablering) eller forbedringer af bestandsstørrelsen for arter på lokaliteten, skal dette tages specifikt i betragtning.

6. Når det er nødvendigt, herunder i tilfælde hvor der regelmæssigt var fiskeri i området, før der blev udpeget lokaliteter, bør der ved udpegningen af lokaliteterne træffes forebyggende foranstaltninger for at undgå forringelse af levesteder og væsentlige forstyrrelser af arter i lokaliteterne.

7. For at sikre, at reglerne i artikel 6, stk. 2, er effektive, skal der træffes forebyggende foranstaltninger for at undgå forringelse af levesteder, som er i god tilstand, men også for at undgå yderligere forringelse af levesteder, der allerede er beskadigede og ikke i god stand. Det ville desuden være uforeneligt med formålet med fugle- og habitatdirektiverne at holde de beskyttede levesteder i Natura 2000-områder i en ikke-god tilstand mere permanent. Eftersom Natura 2000-nettet er det vigtigste redskab til at opnå en gunstig bevaringsstatus i henhold til habitatdirektivets artikel 3, stk. 1, skal foranstaltninger, der træffes i henhold til direktivets artikel 6, stk. 2, derfor muliggøre genopretning af levestedernes gode tilstand på lokaliteterne, når en sådan genopretning skyldes de bevarelsesforanstaltninger, der er truffet i henhold til direktivets artikel 6, stk. 1, og fugledirektivets artikel 4.

8. Hvad angår lokaliteter med levesteder, der ikke er i god stand på grund af skadelige fiskeriaktiviteter, der regelmæssigt finder sted på lokaliteten, bør foranstaltninger i henhold til artikel 6, stk. 2, tage hensyn til, at genopretningen af levesteder begynder, umiddelbart efter at den skadelige aktivitet er ophørt, selv om genopretningen måske ikke er synlig med det samme. Medlemsstaterne er derfor forpligtet til at træffe forebyggende foranstaltninger i henhold til artikel 6, stk. 2, og undgå enhver yderligere forekomst af sådanne skadelige aktiviteter, der ville resultere i en fortsat forringelse af levestederne på de pågældende lokaliteter eller i, at disse levesteder permanent forbliver i dårlig stand.

9. Det samme forebyggelsesprincip gælder for væsentlige forstyrrelser af arter.

Eksempel på forringelse forbundet med levesteders struktur og funktion

Overfiskning af store rovfisk kan forårsage ændringer i kystnære fødenet, hvilket kan føre til forringelse af levesteder og tab af levestedernes struktur og funktion. Siden 1980'erne er der f.eks. sket en dramatisk stigning i måtter af trådede makroalger i lavvandede kystområder i svenske farvande, og samtidig er mere end 60 % af ålegræs forsvundet (ålegræs er havgræs, der er karakteristisk for flere naturtyper såsom "sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand", "kystlaguner" eller "store lavvandede bugter og vige") ([39]).

([36]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 3.5.1, s. 29-30.

([37]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 3.5.1, s. 29-30.

([38]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 3.5.2, s. 30-31.

([39]) Se f.eks.: Infantes, E., Crouzy, C., Moksnes, P.-O., *Seed Predation by the Shore Crab Carcinus maenas: Positive Feedback Preventing Eelgrass Recovery?*, PLoS ONE Vol. 11, Issue 12, 2016, e0168128, https://doi.org/10.1371/journal.pone.0168128.

Både næringsstofforurening og overfiskning betragtes som hovedårsagerne til denne ændring. Tabet af store rovdyr i kystøkosystemet som følge af fiskeri menes at have forårsaget en trofisk kaskade, hvor filamentøse makroalger blev frigjort fra græsningskontrol, hvilket fik dem til at blomstre og danne store måtter under betingelser med høje niveauer af næringsstoffer og negative virkninger for ålegræssets vækst.

For at overvinde disse problemer og bringe systemet tilbage til en tilstand, der er domineret af ålegræs, vil der være behov for en række foranstaltninger, så store rovfisk kan vende tilbage til kystøkosystemerne, hvilket sandsynligvis vil indebære både øget regulering af fiskeri og næringsstofforurening samt genopretning af ålegræs.

Eksempel på væsentlig forstyrrelse forbundet med bifangst i fiskeredskaber

Den uægte karetteskildpadde, *Caretta caretta,* blev rapporteret at have en ugunstig bevaringsstatus i Middelhavet, og dens bestand har været faldende siden den seneste rapporteringsperiode (2013-2018). Det er konstateret, at flere Natura 2000-områder, der er udpeget for den uægte karetteskildpadde i Middelhavet, er udsat for et højt pres fra fiskeriet. Det er desuden rapporteret, at der er et stort antal utilsigtede fangster af uægte karetteskildpadder i fiskeredskaber (bifangst) i farvandene i og omkring disse områder.

Bifangst kan føre til, at skildpadder bliver dræbt, og undersøgelser har vist, at selv når dyr tilsyneladende overlever fangsten, er der stor sandsynlighed for, at de dør efter de sættes fri.

For at kunne afgøre, om bifangst af uægte karetteskildpadder vil udgøre en væsentlig forstyrrelse for en lokalitet, er det nødvendigt at foretage en detaljeret undersøgelse af indvirkningen af sådan utilsigtet indfangning og drab på i) opfyldelsen af lokalitetens bevaringsmålsætninger, ii) artens bestand i og omkring lokaliteten og iii) opnåelsen eller opretholdelsen af dens gunstige bevaringsstatus på nationalt biogeografisk niveau.

Virkningen kan anses for betydelig, hvis en art har en ugunstig bevaringsstatus, og utilsigtet fangst og drab kan bidrage til eller øge risikoen for et langsigtet fald i populationen af arten eller en reduktion af dens udbredelsesområde.

Virkningen bør også vurderes at være betydelig, hvis der regelmæssigt og utilsigtet fanges og dræbes dyr og i stort antal, hvilket kan påvirke en delpopulation eller en lokal bestand af arten på lokaliteten på en sådan måde, at det kan bringe opfyldelsen af lokalitetens bevaringsmålsætninger i fare.

4.3. Hvordan fastslås det, om fiskeriaktiviteter sandsynligvis vil forårsage forringelse af levesteder og væsentlig forstyrrelse af arter?

1. For at afgøre, om fiskeriaktiviteter sandsynligvis vil forårsage forringelse af levesteder eller betydelig forstyrrelse af arter i et Natura 2000-område, skal deres potentielle indvirkning vurderes i forhold til de lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger. Først skal der indhentes oplysninger om de naturtyper og arter, der er beskyttet på lokaliteten ([40]), og om fiskeri, der udøves eller sandsynligvis vil blive udøvet i fremtiden, på og omkring lokaliteten. Dette omfatter oplysninger på lokalitetsniveau om området, og hvilken tilstand levesteder og populationer af arter er i, samt oplysninger om anvendelsen af fiskeredskaber (geografiske og tidsmæssige fiskeriaktiviteter) og deres potentielle virkninger. Det er derfor nødvendigt at holde oplysningerne i standarddataformularen nøjagtige og ajourførte og at foretage regelmæssig overvågning af tilstanden af levesteder og arter samt de belastninger, der findes på lokaliteten.

2. Oplysningerne bør indsamles ved hjælp af de bedste tilgængelige teknikker (dvs. in situ eller fjernovervågning), metoder (satellitter, sporingsudstyr til fiskerbåde, observatører om bord) og tilgange (dvs. GIS, prædiktive modeller osv.). Disse oplysninger er afgørende for gennemførelsen af artikel 6, stk. 2, og bør være tilgængelige før eller kort efter, at området udpeges.

([40]) Levesteder, der er opført i bilag I, arter, der er opført i bilag II til habitatdirektivet og bilag I til fugledirektivet, samt regelmæssigt forekommende trækfugle på lokaliteten, bør opføres i Natura 2000-standarddataformularen.

3. Medlemsstaterne indsamler biologiske, miljømæssige, økonomiske og sociale data i fiskerisektoren til støtte for den fælles fiskeripolitik. EU's ramme for dataindsamling ([41]) fastsætter de grundlæggende principper og generelle regler for indsamling, forvaltning og anvendelse af data i overensstemmelse med den fælles fiskeripolitik. Medlemsstaterne har en klar forpligtelse til at stille data til rådighed for slutbrugere af videnskabelige data, herunder organer, der er udpeget af Kommissionen ([42]). Data om fiskeriaktivitet, herunder fartøjspositionsdata, der er indsamlet i henhold til kontrolforordningen ([43]), kan stilles til rådighed for uafhængige videnskabelige organer med henblik på at udføre videnskabelig forskning eller yde videnskabelig rådgivning efter dataanmodninger til de relevante nationale myndigheder ([44]), og i overensstemmelse med dataindsamlingsrammens krav til behandling, forvaltning og anvendelse samt anden relevant lovgivning om databeskyttelse og fortrolighed.

4. Disse oplysninger bør derefter anvendes til at udarbejde konfliktmatricer for hver lokalitet, der beskriver, om de enkelte typer fiskeredskab udgør en risiko for at påvirke og forårsage forringelse af levesteder eller væsentlige forstyrrelser af arter, der er beskyttet på lokaliteten.

5. Det anbefales at foretage denne vurdering for naturtyper, der indeholder mange undertyper, ved at opdele naturtyperne i den fineste mulige skala (f.eks. niveau 4 eller 5 i EUNIS ([45])-habitatklassifikationssystemet). Det samme kan være nødvendigt for fiskeredskaber (f.eks. på metier ([46]) niveau 6).

6. Nogle medlemsstater har udarbejdet detaljerede risikovurderingsmatricer (se bilag 5.1), som de anvender i forbindelse med gennemførelsen af nødvendige fiskeriforvaltningsforanstaltninger med henblik på at sikre overholdelse af habitatdirektivets artikel 6, stk. 2. Havekspertgruppen foreslog også en tilgang til risikovurdering på EU-plan (jf. bilag 5.2). I mangel af nationale tilgange kan den risikovurdering, der er udarbejdet på EU-plan, anvendes som udgangspunkt.

7. Anvendelsen af sådanne risikovurderingsmatricer gør det muligt at identificere fiskeredskaber, der sandsynligvis vil forårsage forringelse af levesteder eller væsentlige forstyrrelse af arter. Den sandsynlige indvirkning bør derefter vurderes i lyset af lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger (se kapitel 3, bilag 1). Hvis en fiskeriaktivitet sandsynligvis vil forårsage forringelse af levesteder eller væsentlig forstyrrelse af arter, der er beskyttet på lokaliteten, skal en medlemsstat træffe passende foranstaltninger for at undgå en sådan forringelse eller væsentlig forstyrrelse ved at indføre de nødvendige fiskeriforvaltningsforanstaltninger.

8. Forsigtighedsprincippet bør anvendes, hvis der hersker usikkerhed, f.eks. på grund af manglende data om levesteder eller arter, fiskeriindsats eller visse fiskeredskabers indvirkning, indtil der er indsamlet tilstrækkelige data. Det betyder, at indtil virkningerne af en fiskeriaktivitet på de beskyttede levesteder eller arter er fuldt klarlagt, kan det vise sig nødvendigt at indføre beskyttelsesforanstaltninger såsom begrænsning af eller forbud mod fiskeri ([47]). Dette er i overensstemmelse med en forsigtighedstilgang i fiskeriforvaltningen under den fælles fiskeripolitik ([48]), hvor manglen på tilstrækkelige videnskabelige oplysninger ikke bør berettige til at udsætte eller undlade at træffe forvaltningsforanstaltninger til bevarelse af målarter, tilknyttede eller afhængige arter og ikkemålarter samt deres miljø.

([41]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1004 af 17. maj 2017 om fastlæggelse af en EU-ramme for indsamling, forvaltning og anvendelse af data i fiskerisektoren samt støtte til videnskabelig rådgivning vedrørende den fælles fiskeripolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 199/2008 (ombearbejdet) (EUT L 157 af 20.6.2017, s. 1).

([42]) For yderlige oplysninger henvises til: https://dcf.ec.europa.eu/index_en.

([43]) Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009 af 20. november 2009 om oprettelse af en kontrolordning for Unionen med henblik på at sikre overholdelse af reglerne i den fælles fiskeripolitik, om ændring af forordning (EF) nr. 847/96, (EF) nr. 2371/2002, (EF) nr. 811/2004, (EF) nr. 768/2005, (EF) nr. 2115/2005, (EF) nr. 2166/2005, (EF) nr. 388/2006, (EF) nr. 509/2007, (EF) nr. 676/2007, (EF) nr. 1098/2007, (EF) nr. 1300/2008, (EF) nr. 1342/2008 og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2847/93, (EF) nr. 1627/94 og (EF) nr. 1966/2006 (EUT L 343 af 22.12.2009, s. 1).

([44]) Artikel 110 i Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009.

([45]) EU-naturinformationssystemet, se https://eunis.eea.europa.eu.

([46]) Metier: kombination af fiskeredskaber og målarter.

([47]) Jf. Domstolens dom (Anden Afdeling) af 2. september 2010, Panagiotis I. Karanikolas m.fl. mod Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon og Nomarchiaki Aftodioikisi Dramas, Kavalas og Xanthis, C-453/08, ECLI:EU:C:2010:482, præmis 48-49;
Domstolens dom (Første Afdeling) af 29. juli 2024, Asociación para la Conservación y Estudio del Lobo Ibérico (ASCEL) mod Administración de la Comunidad de Castilla y León, C-436/22, ECLI:EU:C:2024:656, præmis 73-74, Domstolens dom (Fjerde Afdeling) af 4. oktober 2024, Biohemp Concept SRL mod Direcția pentru Agricultură Județeană Alba, C-793/22, ECLI:EU:C:2024:837, præmis 56.

([48]) Artikel 4, stk. 1, nr. 8), i forordning (EU) nr. 1380/2013.

4.4. **Hvad er "passende foranstaltninger"?**

1. Direkte gældende lovgivningsmæssige foranstaltninger er påkrævet for alle Natura 2000-områder, hvor der udøves fiskeriaktiviteter, og hvor det er påvist, at disse risikerer at forårsage forringelse af levestederne eller betydelig forstyrrelse af de arter, som områderne er udpeget for ([49]).

2. Det er ikke acceptabelt at vente, indtil der sker en forringelse eller forstyrrelse, før der træffes foranstaltninger, og medlemsstaterne skal træffe alle passende foranstaltninger for at sikre, at der ikke sker nogen forringelse eller væsentlig forstyrrelse.

3. Hvis den negative virkning allerede har fundet sted, skal denne virkning fjernes, om nødvendigt ved at standse aktiviteten og/eller ved at træffe afbødnings- og genopretningsforanstaltninger ([50]).

4. Frivillige aftaler, såsom en adfærdskodeks for fiskeri i et Natura 2000-område, vil sandsynligvis ikke være tilstrækkelige til at opfylde forpligtelserne i henhold til artikel 6, stk. 2, og det samme gælder en risikovurderingsproces, der identificerer de nødvendige foranstaltninger, men ikke giver dem et lovmæssigt grundlag. Domstolen fastslog, at det udgør en tilsidesættelse af habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, at undlade at vedtage retligt bindende beskyttelsesforanstaltninger mod visse aktiviteter, der medfører, at levesteder på lokaliteterne forringes ([51]). Domstolen fandt også, at beføjelser til at give de kompetente myndigheder mulighed for at indgå aftaler om forvaltning af lokaliteter med ejere eller brugere af disse lokaliteter ikke blev anset for tilstrækkelige til at gennemføre artikel 6, stk. 2, da de ikke var bindende ([52]).

Eksempler på anvendelse af artikel 6, stk. 2, på fiskeriaktiviteter

For at sikre tilstrækkelig beskyttelse af beskyttede revstrukturer (habitattype 1170) mod fiskeriaktiviteter og dermed i) bidrage til forpligtelsen til at opnå en gunstig bevaringsstatus og ii) bidrage til at overholde habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, traf Danmark – sammen med Sverige og Tyskland – i sommeren 2014 foranstaltninger på syv lokaliteter under landets højhedsområde i Østersøen.

Revstrukturernes bevaringsstatus i de syv lokaliteter er "ugunstig" på grund af fysiske forstyrrelser og et relativt højt næringsstofindhold i vandsøjlen. Ifølge Natura 2000-forvaltningsplanerne for de syv lokaliteter angives det, at fiskeri med mobile bundslæbende redskaber er en trussel mod revstrukturer og en mulig trussel mod sandbanker.

Den 13. marts 2015 forelagde Danmark, Tyskland og Sverige Kommissionen et forslag om fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af revstrukturer i danske Natura 2000-områder i Østersøen ved at forbyde al fiskeri med bundslæbende redskaber i de afgrænsede områder. Disse foranstaltninger blev vedtaget af Kommissionen i en delegeret retsakt ([53]).

Yderligere oplysninger findes i bilag 6.

5. **Anvendelse af artikel 6, stk. 3, i habitatdirektivet på fiskeriaktiviteter**

Artikel 6, stk. 3,

Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne.

([49]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 4. marts 2010, Europa-Kommissionen mod Den Franske Republik, C-241/08, ECLI:EU:C:2010:114, præmis 30-39.

([50]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 3.1, side 26.

([51]) Domstolens dom (Tredje Afdeling) af 14. november 2024, Europa-Kommissionen mod Forbundsrepublikken Tyskland, sag C-47/23, ECLI:EU:C:2024:954, præmis 111-116.

([52]) Se Domstolens dom (Anden Afdeling) af 20. oktober 2005, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, C-6/04, ECLI:EU:C:2005:626, præmis 35-38.

([53]) Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/117 af 5. september 2016 om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Østersøen og om ophævelse af delegeret forordning (EU) 2015/1778, C(2016) 5562 (EFT L 19 af 25.1.2017, s. 1).

På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de – hvis det anses for nødvendigt – har hørt offentligheden.

Artikel 6, stk. 3, fastlægger en trinvis fremgangsmåde til vurdering af planer og projekter, der kan have væsentlig indvirkning på en Natura 2000-lokalitet. Aktiviteter, der ikke er omfattet af artikel 6, stk. 3, skal stadig være forenelige med bestemmelserne i habitatdirektivets artikel 6, stk. 2 ([54]).

Den første del af denne procedure består af en forudgående vurdering ("screening") for at afgøre, for det første om planen eller projektet er direkte forbundet med eller nødvendig for forvaltningen af lokaliteten, og for det andet, om det er sandsynligt, at det har en væsentlig indvirkning på lokaliteten. Den anden del af proceduren vedrører en passende vurdering i lyset af lokalitetens bevaringsmålsætninger, og den tredje del vedrører afgørelsen fra de kompetente nationale myndigheder.

5.1. **Hvornår finder habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, anvendelse?**

1. Artikel 6, stk. 3, finder permanent anvendelse på alle områder af fællesskabsbetydning, særlige bevaringsområder og særligt beskyttede områder.

2. Den finder anvendelse på:

   — aktiviteter, der ikke kræver tilladelse, men som sandsynligvis vil have en væsentlig indvirkning på en lokalitet ([55])

   — indgreb i det naturlige miljø, herunder regelmæssige aktiviteter beregnet på udnyttelse af naturressourcer ([56])

   — tilbagevendende aktiviteter, der udføres periodisk ([57])

   — intensiveringen af en aktivitet ([58])

([54]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4, s. 33-34.

([55]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 10. januar 2006, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Forbundsrepublikken Tyskland, C-98/03, ECLI:EU:C:2006:3, præmis 43-52.

([56]) Domstolens dom af 24. oktober 1996, Aannemersbedrijf P.K. Kraaijeveld BV m.fl. mod Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, C-72/95, ECLI:EU:C:1996:404, præmis 30-31;
Domstolens dom (Store Afdeling) af 7. september 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee og Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels mod Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, ECLI:EU:C:2004:482, præmis 26.

([57]) Domstolens dom (Store Afdeling) af 7. september 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee og Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels mod Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, ECLI:EU:C:2004:482, præmis 27-29;
Domstolens dom (Anden Afdeling) af 14. januar 2010, Stadt Papenburg mod Bundesrepublik Deutschland, C-226/08, ECLI:EU:C:2010:10, præmis 50-51.

([58]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.4.1, side 36.

— ændringer af planer og projekter ([59])

— aktiviteter uden for lokaliteten, men som sandsynligvis vil have væsentlig indvirkning på den ([60]).

3. Der kan ikke gives nogen generel undtagelse for visse aktiviteter ([61]).

4. Projektets størrelse er ikke relevant ([62]).

5. Vurdering af planen fritager ikke de enkelte projekter fra at skulle gennemgå vurderinger. I henhold til artikel 6, stk. 3 er en afgørende begrænsende faktor under alle omstændigheder, hvorvidt det er sandsynligt, at der vil være en væsentlig indvirkning på en lokalitet.

Artikel 6, stk. 3, finder derfor anvendelse på fiskeriaktiviteter, der sandsynligvis vil have en væsentlig indvirkning på en lokalitet, såfremt opfyldelsen af lokalitetens bevaringsmålsætninger bringes i fare.

5.2. **Hvad er "planer" og "projekter"?**

1. Begrebet "plan" har en bred betydning, herunder arealanvendelse eller fysiske planer og sektorplaner eller programmer ([63]). Planer, der skal tages i betragtning i forbindelse med fiskeriaktiviteter, omfatter f.eks. maritime fysiske planer i henhold til direktiv 2014/89/EU ([64]), hvis de omfatter fiskeriaktiviteter eller specifikke fiskeriforvaltningsplaner.

2. Fiskeriforvaltningsplaner, som medlemsstaterne skal tage hensyn til, omfatter f.eks. forvaltningsplaner for fiskeri, der drives med trawl, vod brugt fra fartøj, strandvod, omslutningsnet eller skrabere i medlemsstaternes territorialfarvande, vedtaget af medlemsstaterne i henhold til artikel 19 i Middelhavsforordningen ([65]), hvis de kan forventes at have en væsentlig indvirkning på en Natura 2000-lokalitet med henblik på bevaringsmålsætningerne for lokaliteten ([66]).

([59]) Domstolens dom (Store Afdeling) af 7. september 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee og Nederlandse Vereniging tot Bescherming af Vogels mod Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, ECLI:EU:C:2004:482, præmis 28;
Domstolens dom af 24. oktober 1996, Aannemersbedrijf P.K. Kraaijeveld BV m.fl. mod Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, C-72/95, ECLI:EU:C:1996:404, præmis 36-42.

([60]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 10. januar 2006, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Forbundsrepublikken Tyskland, C-98/03, ECLI:EU:C:2006:3, præmis 51;
Domstolens dom (Anden Afdeling) af 13. december 2007, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Irland, C-418/04, ECLI:EU:C:2007:780, præmis 232-233; Domstolens dom (Anden Afdeling) af 26. april 2017, Europa-Kommissionen mod Forbundsrepublikken Tyskland, C-142/16, ECLI:EU:C:2017:301, præmis 29.

([61]) F.eks. Domstolens dom (Femte Afdeling) af 6. april 2000, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Den Franske Republik, C-256/98, ECLI:EU:C:2000:192, præmis 39;
Domstolens dom (Anden Afdeling) af 20. oktober 2005, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, C-6/04, ECLI:EU:C:2005:626, præmis 51-56; Domstolens dom (Anden Afdeling) af 4. marts 2010, Kommissionen mod Den Franske Republik, C-241/08, ECLI:EU:C:2010:114, præmis 55;
Domstolens dom (Anden Afdeling) af 13. december 2007, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Irland, C-418/04, ECLI:EU:C:2007:780, præmis 244;
Domstolens dom (Første Afdeling) af 26. maj 2011, Europa-Kommissionen mod Kongeriget Belgien, C-538/09, ECLI:EU:C:2011:349, præmis 41-45.

([62]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 10. januar 2006, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Forbundsrepublikken Tyskland, C-98/03, ECLI:EU:C:2006:3, præmis 44;
Domstolens dom (Anden Afdeling) af 13. december 2007, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Irland, C-418/04,ECLI:EU:C:2007:780, præmis 244.

([63]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.4.2, s. 36-37.

([64]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU af 23. juli 2014 om rammerne for maritim fysisk planlægning (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 135).

([65]) Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006 af 21. december 2006 om forvaltningsforanstaltninger til bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne i Middelhavet, om ændring af forordning (EØF) nr. 2847/93 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1626/94 (EUT L 409 af 30.12.2006, s. 11).

([66]) Enhver vurdering, der udføres i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, berører ikke Kommissionens vurdering i henhold til forordning (EF) nr. 1967/2006 og omvendt.

3. Med hensyn til den retlige standard for "projektet" anlægger Domstolen en meget bred fortolkning, der omfatter alle projekter som omhandlet i direktivet om vurdering af indvirkning på miljøet (VVM-direktivet) ([67]) og endda enhver aktivitet, der sandsynligvis vil få en væsentlig indvirkning på et beskyttet område ([68]). Domstolen har allerede fastslået, at græsning af kvæg og tilførsel af gødning på eller under jorden i nærheden af Natura 2000-områder kan kvalificeres som et "projekt" ([69]).

4. I en afgørelse om mekanisk fiskeri efter hjertemuslinger i det særligt beskyttede område Waddenzee i Nederlandene ([70]) fastslog Domstolen, at den omstændighed, at en fiskeriaktivitet er blevet udøvet periodisk i flere år på lokaliteten, og at der hvert år skal indhentes en licens for den, idet hver ny udstedelse kræver en vurdering af muligheden for at fortsætte denne aktivitet og af den lokalitet, hvor den kan fortsættes, ikke i sig selv udgør en hindring for at anse den for en særskilt plan eller et særskilt projekt i habitatdirektivets forstand på hvert enkelt ansøgningstidspunkt.

5. Artikel 6, stk. 3, finder derfor anvendelse på enhver fiskeriaktivitet i Natura 2000-områder, for hvilken der udstedes eller fornyes specifikke tilladelser til at udøve fiskeriaktiviteter i en bestemt periode, i et bestemt område eller for et bestemt fiskeri på særlige betingelser.

6. Det kan være nødvendigt at overveje ændringer i intensiteten af et eksisterende pres, i dette tilfælde fiskeri, i henhold til artikel 6, stk. 3 ([71]), navnlig hvis de er omfattet af specifikke ansøgninger om tilladelse, og medmindre de behandles i medfør af artikel 6, stk. 1 og 2. Dette kan f.eks. være tilfældet, når der udstedes nye eller supplerende tilladelser til fiskeri i et Natura 2000-område.

7. Planer og projekter med direkte tilknytning til bevaringsforvaltningen af lokaliteten, enten individuelt eller som dele af andre planer og projekter, bør i princippet være undtaget fra bestemmelserne i artikel 6, stk. 3. Deres komponenter, der ikke omhandler bevaring, kan dog stadig forudsætte en vurdering ([72]).

([67]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (kodifikation) EØS-relevant tekst (EUT L 26 af 28.1.2012, s. 1).

([68]) Jf. Domstolens dom (Store Afdeling) af 29. juli 2019, Inter-Environnement Wallonie ASBL og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL mod Conseil des ministres, C-411/17, ECLI:EU:C:2019:622, præmis 123, og generaladvokat Kokotts forslag til afgørelse af 29. november 2018, Inter-Environnement Wallonie ASBL og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL mod Conseil des ministres, C-411/17, ECLI:EU:C:2018:972, præmis 172, bekræftet ved Domstolens dom (Anden Afdeling) af 7. november 2018, Coöperatie Mobilisation for the Environment UA og Vereniging Leefmilieu mod College van gedeputeerde staten van Limburg og College van gedeputeerde staten van Gelderland, forenede sager C-293/17 og C-294/17, ECLI:EU:C:2018:882, præmis 67-70: "om [...] kan kvalificeres som "projekt" [...], undersøges, om sådanne aktiviteter kan påvirke en beskyttet lokalitet væsentligt".

([69]) Forenede sager C-293/17 og C-294/17 Coöperatie Mobilisation for the Environment UA og Vereniging Leefmilieu mod College van gedeputeerde staten van Limburg og College van gedeputeerde staten van Gelderland, præmis 73: "... habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, skal fortolkes således, at aktiviteterne græsning af kvæg og tilførsel af gødning på eller i jorden i nærheden af Natura 2000-områder kan være kvalificeret som "projekt" som omhandlet i denne bestemmelse, selv i det tilfælde, hvor disse aktiviteter, for så vidt som de ikke udgør et fysisk indgreb i det naturlige miljø, ikke udgør et "projekt" som omhandlet i VVM-direktivets artikel 1, stk. 2, litra a).".

([70]) Domstolens dom (Store Afdeling) af 7. september 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee og Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels mod Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, ECLI:EU:C:2004:482, præmis 25-29.

([71]) Forenede sager C-293/17 og C-294/17 Coöperatie Mobilisation for the Environment UA og Vereniging Leefmilieu mod College van gedeputeerde staten van Limburg og College van gedeputeerde staten van Gelderland, præmis 73;
Se også: Forslag til afgørelse fra generaladvokat Kokott fremsat den 29. januar 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee og Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels mod Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, ECLI:EU:C:2004:60, præmis 40.

([72]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.4.3, side 38.

8. Foranstaltninger, der regulerer fiskeriaktiviteter, kan f.eks. afhængigt af deres indhold, betragtes som "planer eller projekter (...), direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" og kan derfor være undtaget fra den relevante vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3. De sandsynlige virkninger af disse foranstaltninger, såsom flytning af fiskeriaktiviteter til de samme eller andre Natura 2000-områder, eller virkningerne af tilpasning af redskaber, som gavner en art, der er beskyttet på lokaliteten, men kan påvirke en anden, bør dog undersøges nøje og, hvis det er relevant, underkastes en vurdering.

9. Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, kan kun finde anvendelse på planer eller projekter, der skal godkendes af medlemsstaternes myndigheder, og ikke på dem, der vedtages af Den Europæiske Union.

5.3. **Hvad er en "passende vurdering"?**

Kommissionens vejledning om gennemførelse af artikel 6 anbefaler, at der i vurderingen under anvendelse af underbyggende dokumentation skal fokuseres på objektivt at påvise, at der ikke vil være nogen sandsynlig væsentlig indvirkning på en Natura 2000-lokalitet (screening) i lyset af dens bevaringsmålsætninger, eller at der ikke vil være nogen skadelige virkninger på en Natura 2000-lokalitets integritet (passende vurdering). Fokus for den passende vurdering er derfor specifikt indvirkningen på de arter og/eller levesteder, som lokaliteten er udpeget for.

1. En passende vurdering skal for at overholde artikel 6, stk. 3, indeholde fuldstændige, præcise og endelige konklusioner, der kan fjerne enhver rimelig videnskabelig tvivl med hensyn til virkningerne på lokaliteten i lyset af dens bevaringsmålsætninger ([73]).

2. Den skal fokusere på planens eller projektets konsekvenser for lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for lokaliteten.

3. Typiske arter for det pågældende levested eller arter, der indgår i fødenet, som lokalitetens målelement(er) er afhængige af ([74]), bør derfor tages i betragtning. Det bør i denne sammenhæng overvejes at indføre en holistisk tilgang til forvaltningen af lokaliteten, hvor hele økosystemet tages i betragtning. Dette kan føre til hurtigere genopretning og større miljømæssig modstandsdygtighed i økosystemet.

4. Den relevante vurdering kan indgå som en del af en miljøkonsekvensvurdering som krævet i VVM-direktivet eller en strategisk miljøvurdering som krævet i direktivet om strategisk miljøvurdering (SMV-direktivet) ([75]), eller udføres sideløbende med denne proces, men den skal klart kunne adskilles fra disse andre vurderinger, da resultaterne af den passende vurdering (dvs. om det kan fastslås, at den pågældende aktivitet ikke vil påvirke lokalitetens integritet) er afgørende for godkendelsen som foreskrevet i artikel 6, stk. 3, andet punktum.

5. For planer og projekter, der ikke er beliggende inden for Natura 2000-områder, skal der stadig foretages en passende vurdering på baggrund af lokalitetens bevaringsmålsætninger, hvis der er sandsynlighed for en væsentlig indvirkning på områderne. Et eksempel i forbindelse med fiskeri er en fiskeriaktivitet, der finder sted uden for et Natura 2000-område, og som forårsager sedimentfaner, der har en væsentlig indvirkning på de bentiske samfund, der er beskyttet i området, eller fiskeriaktiviteter uden for området, der har en skadelig indvirkning på bestandene af arter, der er beskyttet i området, på grund af deres meget mobile karakter.

6. En passende vurdering bør i sidste ende gøre det muligt for de kompetente myndigheder at fastslå, om planen eller projektet ikke vil have nogen negativ indvirkning på den pågældende lokalitets integritet ([76]) i lyset af dens bevaringsmålsætninger.

([73]) F.eks. Domstolens dom (Fjerde Afdeling) af 20. september 2007, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Den Italienske Republik, C-304/05, ECLI:EU:C:2007:532, præmis 69.

([74]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.6.5, side 48.

([75]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (EFT L 197 af 21.7.2001, s. 30).

([76]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.6.4, s. 46-47.

Eksempler på anvendelse af artikel 6, stk. 3, på fiskeriaktiviteter

I **Irland** besluttede ministeren for landbrug, fødevarer og havområder, efter forelæggelsen i 2021 af et udkast til en Natura-fiskeriplan, der fastsætter de forvaltningsforanstaltninger, som fartøjsejere med tilladelse til at fiske hjertemuslinger (*Cerastoderma edule*) i Dundalk Bay (særligt beskyttet område IE0004026 og særlige bevaringsområder IE0000455) skal træffe, at der skulle foretages en passende vurdering af udkastet til planen i overensstemmelse med habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Marine Institute udarbejdede en passende vurderingsrapport, og rapporten samt bilagene, herunder selve udkastet til Natura-planen for fiskeri, blev offentliggjort til offentlig høring i en periode på seks uger.

Efter at have modtaget eventuelle bemærkninger eller indlæg og i forbindelse med resultatet af den passende vurdering besluttede ministeren at vedtage en ændret udgave af Natura-planen for fiskeri. Yderligere oplysninger findes i bilag 7.

I **Nederlandene** blev der i 2024 indsendt en ny ansøgning til det nederlandske ministerium for landbrug, natur og fødevarekvalitet om tilladelse til Ensis-fiskeri inden for flere Natura 2000-områder. For at komme i betragtning skal en sådan ansøgning om tilladelse ledsages af en passende vurdering, der redegør for eventuelle negative virkninger, som aktiviteten måtte have på bevaringsmålsætningerne for de respektive Natura 2000-områder eller på disse områders naturlige karakteristika.

På grundlag af resultaterne af den relevante vurdering blev det besluttet at give tilladelse til Ensis-fiskeri i bestemte dele af Natura 2000-områderne på visse betingelser. Tilladelserne er gyldige i seks år. Herefter skal der indgives en ny ansøgning om tilladelse, ledsaget af en ny passende vurdering. Yderligere oplysninger findes i bilag 7.

5.4. **Hvad er en "væsentlig virkning"?**

1. Begrebet "væsentlig" skal fortolkes objektivt.

2. Betydningen af virkninger skal fastsættes på baggrund af de særlige egenskaber og miljømæssige betingelser for den beskyttede lokalitet, der berøres af planen eller projektet, og tage lokalitetens bevaringsmålsætninger og økologiske kendetegn i betragtning ([77]).

3. Der skal altid foretages en passende vurdering under hensyn til bevaringsmålsætningerne for lokaliteten, når der begrundet tvivl om, hvorvidt der ikke er nogen væsentlige skadelige virkninger ([78]).

4. Denne vurdering af, om bevaringsmålsætningerne for lokaliteten kan blive påvirket, skal baseres på den bedst tilgængelige videnskabelige viden på området.

5. I forbindelse med fiskeri vil der sandsynligvis være situationer, hvor der ikke er tilstrækkelig videnskabelig viden om de sandsynlige virkninger, f.eks. i relation til nye fiskerimetoder, eksisterende fiskeriaktiviteter, der udføres med ny intensitet, eksisterende fiskeredskaber, der anvendes på nye måder, eller mindre velundersøgte interaktioner. Under sådanne omstændigheder har EU-Domstolen fastslået, at hvis der hersker tvivl om, hvorfor væsentlige virkninger udebliver, skal der foretages en passende vurdering under hensyntagen til lokalitetens bevaringsmålsætninger, og at virkningerne skal fastlægges i henhold til forsigtighedsprincippet ([79]).

([77]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.5.2, s. 40-41.

([78]) Domstolens dom (Fjerde Afdeling) af 20. september 2007, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Den Italienske Republik, C-304/05, ECLI:EU:C:2007:532, præmis 69.

([79]) Jf. f.eks. Domstolens dom (Store Afdeling) af 7. september 2004, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee og Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels mod Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, C-127/02, ECLI:EU:C:2004:482, præmis 39-44.

6. Ifølge forsigtighedsprincippet foreligger der en risiko for væsentlig påvirkning, hvis det på grundlag af objektive oplysninger ikke kan udelukkes, at planen eller projektet vil have en væsentlig indvirkning på den pågældende lokalitet ([80]).

7. Det er ikke tilstrækkeligt at antage, at minimering af skader (f.eks. minimering af virkningen af bestemte fiskeredskaber) inden for rammerne af den nuværende teknologi, ikke vil have nogen væsentlig indvirkning. Domstolen fandt f.eks. at "forpligtelsen til at kontrollere, at de skadelige virkninger på miljøet, som det teknologiske udviklingstrin ikke gør det muligt at forhindre, reduceres til et minimum, garanterer ikke, at et sådant projekt ikke medfører en sådan skade" ([81]).

8. Der findes mange undersøgelser, hvor der undersøges og rapporteres om de potentielle virkninger af erhvervsfiskeri og rekreativt fiskeri på den marine biodiversitet i europæiske farvande, som kan anvendes til at informere passende vurderinger af fiskeriaktiviteter. Disse omfatter undersøgelser af samspillet med levesteder og arter, der er beskyttede karakteristika i forbindelse med Natura 2000-havområder ([82]). Flere medlemsstater, der har foretaget sådanne analyser, har sammenfattet deres konklusioner i matricer, der angiver, om forskellige fiskerimetoder forventes at have en væsentlig indvirkning på Natura 2000-områders karakteristika (se kapitel 4 og bilag 5).

9. Det kan ikke anses for at være tilstrækkeligt at overvåge effektiviteten af de trufne afbødende foranstaltninger med henblik på at sikre opfyldelsen af forpligtelsen i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 ([83]), da "det er på det tidspunkt, hvor der træffes afgørelse om tilladelse til gennemførelse af projektet, at der ud fra et videnskabeligt synspunkt ikke må foreligge nogen rimelig tvivl i forhold til skadevirkninger for det omhandlede områdes integritet" ([84]).

5.5. **Hvad er kombinationseffekter?**

1. Ved fastlæggelsen af sandsynlige væsentlige virkninger bør enhver kombination med andre planer og/eller projekter også tages i betragtning i forbindelse med vurderingen af den pågældende plan eller det pågældende projekt for at tage hensyn til mulige kumulative virkninger.

2. Bestemmelsen om kombination vedrører andre planer eller projekter, der allerede er gennemført, dem, der er godkendt, men ikke gennemført, og dem, der aktuelt foreslås ([85]), selv om disse planer eller projekter fandt sted forud for datoen for gennemførelsen af habitatdirektivet ([86]).

3. Forskellige typer planer og projekter henhører også under anvendelsesområdet for disse bestemmelser. Det betyder, at artikel 6, stk. 3, ikke blot foreskriver, at der foretages en vurdering af fiskeriplaner og -projekter, der sandsynligvis vil have en væsentlig indvirkning på et Natura 2000-område, men også af eventuelle sandsynlige virkninger, der opstår i kombination med andre typer planer og projekter, såsom kystbeskyttelsesarbejder, opførelse af havvindmølleparker og aggregerede opmudringsaktiviteter.

([80]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 20. oktober 2005, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, C-6/04, ECLI:EU:C:2005:626, præmis 54;
Domstolens dom (Anden Afdeling) af 13. december 2007, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Irland, C-418/04, ECLI:EU:C:2007:780, præmis 226-227.

([81]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 10. januar 2006, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Forbundsrepublikken Tyskland, C-98/03, ECLI:EU:C:2006:3, præmis 43.

([82]) https://circabc.europa.eu/ui/group/00564ca7-9d16-4b81-bac5-b35fcb84aa33/library/867a9264-31df-4f7e-afd8-9c9e78cc477b/details.

([83]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 26. april 2017, Europa-Kommissionen mod Forbundsrepublikken Tyskland, sag C-142/16, ECLI:EU:C:2017:301, præmis 42-43.

([84]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 26. oktober 2006, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Den Franske Republik, C-239/04, ECLI:EU:C:2006:665, præmis 24.

([85]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.5.3, side 41.

([86]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 26. april 2017, Europa-Kommissionen mod Forbundsrepublikken Tyskland, sag C-142/16, ECLI:EU:C:2017:301, præmis 61.

4. De kumulative virkninger af planer og projekter, der gennemføres i forskelligt omfang, samt de potentielle virkninger af mange mindre projekter og forskellige typer planer og projekter, bør analyseres på denne måde, uanset om det anses for sandsynligt, at de hver for sig kan have en væsentlig virkning.

5. Den største udfordring kan være at håndtere mange andre planer og projekter eller manglende data. Under sådanne omstændigheder er der behov for den bedste videnskabelige viden, og hvis sådanne data eller sådan viden mangler eller er utilstrækkelig, skal forsigtighedsprincippet anvendes ([87])..

6. Maritime fysiske planer i henhold til direktiv 2014/89/EU, der omfatter eller kan påvirke Natura 2000-områder, skal være omfattet af artikel 6, stk. 3 ([88]). Aktiviteter, der indgår i planerne, herunder fiskeri, bør vurderes, også på et bredere geografisk plan ved at tage højde for kumulative virkninger på tværs af maritime grænser. Det kan gøre det nødvendigt at indhente oplysninger fra andre medlemsstater.

7. Vurdering af kombinerede virkninger med fiskeriplaner og -projekter kan også kræve, at der tages hensyn til planer og projekter, der opererer over forskellige tidsskalaer (f.eks. sommer- og vinterfiskeri), er fokuseret på forskellige geografiske områder (f.eks. sandbanker og tilstødende rev) eller er rumligt adskilt i det samme geografiske område (f.eks. i bentiske og pelagiske levesteder).

8. Fiskeri er af grænseoverskridende karakter. EU-fiskerioperatører fungerer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik, hvor fartøjer, der fører medlemsstaternes flag, har særlige rettigheder og adgang til visse fiskerier i både deres egne og andre medlemsstaters farvande. Espoo-konventionen ([89]), som gennemføres i EU gennem VVM- og SMV-direktiverne, kræver, at der i vurderingerne tages hensyn til grænseoverskridende virkninger. Det står derfor klart, at grænseoverskridende virkninger også skal indgå i de relevante vurderinger i henhold til artikel 6, stk. 3. Disse virkninger kan opstå geografisk, f.eks. som følge af fiskeri i en medlemsstats farvande, der har indvirkning på Natura 2000-habitater og -arter i en anden medlemsstat, eller hvis en medlemsstats flåde fisker i et Natura 2000-område i en anden medlemsstat.

9. For så vidt angår fiskeri vil en omfattende vurdering af kombinerede virkninger uden for territorialfarvandene, dvs. også i den zone, hvor en medlemsstat udøver jurisdiktion (og i nogle tilfælde inden for 6-12-sømilezonen, hvor der er særlige adgangsordninger i overensstemmelse med artikel 5 og bilag I til forordningen om den fælles fiskeripolitik), sandsynligvis kræve, at der tages hensyn til planer og projekter fra mere end én medlemsstat. Det kan også være relevant at vurdere kombinerede virkninger med planer og projekter i områder uden for national jurisdiktion.

5.6. **Hvad forstås ved "lokalitetens integritet"?**

1. Lokalitetens integritet vedrører dens grundlæggende kendetegn og økologiske funktioner ([90]).

([87]) F.eks. Domstolens dom (Anden Afdeling) af 20. oktober 2005, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, C-6/04, ECLI:EU:C:2005:626, præmis 54;
Domstolens dom (Anden Afdeling) af 13. december 2007, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Den Franske Republik, C-418/04, ECLI:EU:C:2007:780, præmis 226.

([88]) Jf. betragtning 15 og 23 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU af 23. juli 2014 om rammerne for maritim fysisk planlægning (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 135).

([89]) UNECE-konventionen om vurdering af virkningerne på miljøet i en grænseoverskridende sammenhæng, https://www.unece.org/env/eia/eia.html.

([90]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.6.4, s. 46-47.

2. Virkningerne på integriteten af Natura 2000-områder skal vurderes i forhold til de bevaringsmålsætninger, der er fastsat for hver af de beskyttede levesteder, kompleks af levesteder, de karakteristiske arter, der hører til i disse levesteder ([91]), og/eller populationer af arter, der er årsag til, at disse lokaliteter er udpeget.

3. Lokalitetens integritet vil også gøre det nødvendigt at tage hensyn til den sammenhængende sum af lokalitetens økologiske struktur, funktion og økologiske processer på tværs af hele dens område. Det kan også anses for at have modstandskraft og evne til at udvikle sig på måder, der er bevaringsmæssigt gunstige ([92]).

4. I henhold til artikel 6, stk. 4, kan de nationale myndigheder ikke tillade indgreb, hvis der er risiko for varig skade på de økologiske karakteristika for lokaliteter, der huser prioriterede naturtyper ([93]). Endvidere vil et varigt og uopretteligt tab af hele eller en del af en prioriteret naturtype, hvis bevaring var den målsætning, der lå til grund for, at lokaliteten blev udpeget, skade denne lokalitets integritet. Forsigtighedsprincippet finder anvendelse ved en sådan vurdering ([94]). I en sådan fortolkning gælder den samme logik for ikkeprioriterede naturtyper og levesteder for arter ([95]).

Eksempel på virkninger på lokalitetens integritet

I forbindelse med fiskeri kan lokalitetens integritet f.eks. blive påvirket af anvendelsen af bundtrukne redskaber, som er kendt for at reducere den strukturelle kompleksitet i visse levesteder i blødt sediment og føre til ændringer i de dominerende og typiske arter.

Fjernelse af rovfisk kan også påvirke lokalitetens integritet, f.eks. ved at ændre bestandstætheden for søpindsvin. En af konsekvenserne kan være faseskift fra strukturelt komplekse makroalgesamfund til "søpindsvineørkener" i områder, der tidligere var domineret af *Cystoseira* eller tangskove ([96]).

5.7. **Hvad er forholdet mellem artikel 6, stk. 2, og artikel 6, stk. 3?**

1. Artikel 6, stk. 2 og 3, har til formål at sikre samme beskyttelsesniveau for naturtyper og levesteder for arter ([97]).

2. Bestemmelserne i artikel 6, stk. 2, finder anvendelse på lokaliteten til enhver tid, mens bestemmelserne i artikel 6, stk. 3, kun finder anvendelse, hvis der foreslås en plan eller et projekt, som kan påvirke lokaliteten i væsentlig grad.

3. Foranstaltninger truffet i henhold til artikel 6, stk. 2, kan lette anvendelsen af artikel 6, stk. 3. Risikovurderinger med henblik på at fastslå, hvilke fiskeriaktiviteter der kan have en negativ indvirkning på de arter og levesteder, der er beskyttet i en lokalitet, og som derfor er omfattet af artikel 6, stk. 2, kan f.eks. bidrage til undersøgelsen af planer og projekter, der involverer de samme aktiviteter, i forhold til sandsynligheden for, at de har en væsentlig indvirkning på lokalitetens integritet som et aspekt af "screening" med henblik på en passende vurdering.

([91]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.6.5, side 48.

([92]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.6.4, s. 46-47.

([93]) Domstolens dom (Tredje Afdeling) af 11. april 2013, Peter Sweetman m.fl. mod An Bord Pleanála. Anmodning om præjudiciel afgørelse fra Supreme Court (Irland), C-258/11, ECLI:EU:C:2013:220, præmis 43.

([94]) Domstolens dom (Tredje Afdeling) af 11. april 2013, Peter Sweetman m.fl. mod An Bord Pleanála. Anmodning om præjudiciel afgørelse fra Supreme Court (Irland), C-258/11, ECLI:EU:C:2013:220, præmis 46-48.

([95]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 4.6.4, side 46-47.

([96]) F.eks. Filbee-Dexter, K. og Scheibling, R.E., Sea urchin barrens as alternative stable states of collapsed kelp ecosystems, Marine Ecology Progress Series, bind 495, 2014, s. 1-25, doi: 10.3354/meps10573.

([97]) Domstolens dom (Fjerde Afdeling) af 24. november 2011, Europa-Kommissionen mod Kongeriget Spanien, C-404/09, ECLI:EU:C:2011:768, præmis 142.

4. Tilsvarende kan restriktioner for bestemte fiskeriaktiviteter, såsom regulering af områdets udstrækning, intensitet eller driftsmåde, der fastsættes på grundlag af en sådan risikovurdering for at forhindre forringelse af levesteder og væsentlige forstyrrelser af arter, fjerne eller mindske behovet for yderligere afbødende foranstaltninger, der skal fastsættes som følge af den passende vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3. Det vil imidlertid i sidste ende være nødvendigt at foretage en lokalitetsspecifik vurdering i en bestemt Natura 2000-lokalitet for at validere tilgangen til sådanne foranstaltninger og deres tilstrækkelighed i lyset af lokalitetens bevaringsmålsætninger og kendetegnene ved den foreslåede plan eller det foreslåede projekt.

5. Hvis der er behov for, at der gennemføres kontrol af en plan eller et projekt for at efterkomme bestemmelserne i artikel 6, stk. 2, skal den ske i overensstemmelse med kravene i artikel 6, stk. 3 ([98]). Dette er tilfældet, når et projekt eller en aktivitet blev godkendt forud for optagelsen af lokaliteter på listen over lokaliteter af fællesskabsbetydning eller deres klassificering som særligt beskyttede områder, og som ikke er omfattet af forpligtelsen til at vurdere dets indvirkning på naturtyper og arter i henhold til artikel 6, stk. 3, men hvis virkninger kan skade disse lokaliteters integritet.

6. **Anvendelse af artikel 6, stk. 4, i habitatdirektivet på fiskeriaktiviteter**

> Artikel 6, stk. 4,
>
> Hvis en plan eller et projekt, på trods af at virkningerne på lokaliteten vurderes negativt, alligevel skal gennemføres af bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, træffer medlemsstaten alle nødvendige kompensationsforanstaltninger for at sikre, at den globale sammenhæng i Natura 2000 beskyttes. Medlemsstaten underretter Kommissionen om, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes.
>
> Hvis der er tale om en lokalitet med en prioriteret naturtype og/eller en prioriteret art, kan der alene henvises til hensynet til menneskers sundhed og den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller, efter udtalelse fra Kommissionen, andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

Artikel 6, stk. 4, giver mulighed for undtagelse fra hovedreglen i artikel 6, stk. 3, men den anvendes ikke automatisk. Det er op til den nationale myndighed at afgøre, om betingelserne for en undtagelse fra artikel 6, stk. 3, kan anvendes, hvis en passende vurdering har konkluderet, at en plan eller et projekt vil skade den pågældende lokalitets integritet, eller i tvivlstilfælde hvorvidt sådanne skadelige virkninger kan opstå.

6.1. **Hvornår finder habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, anvendelse?**

1. Hvis det ved en passende vurdering af planer eller projekter ikke kan konkluderes, at de pågældende lokaliteters integritet ikke vil blive berørt, kan disse planer eller projekter kun godkendes af de kompetente myndigheder, hvis der ansøges om en undtagelse i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 6, stk. 4.

2. På fiskeriområdet bør dette vedrøre fiskeriaktiviteter, der har en væsentlig indvirkning på en Natura 2000-lokalitet, hvilket påvises gennem en procedure i henhold til artikel 6, stk. 3.

3. De tre centrale krav for anvendelse af artikel 6, stk. 4, som skal opfyldes og dokumenteres, er:

   — Der er blevet overvejet alternativer, og det kan påvises, at den version, der forelægges til godkendelse, er den mindst skadelige for levesteder og arter og for Natura 2000-lokalitetens integritet.

([98]) Domstolens dom (Tredje Afdeling) af 14. januar 2016, Grüne Liga Sachsen e.V. m.fl. mod Freistaat Sachsen, C-399/14, ECLI:EU:C:2016:10, præmis 54.

— Der er bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder "af social eller økonomisk art".

— Alle de kompensationsforanstaltninger, der er nødvendige for at beskytte den overordnede sammenhæng i Natura 2000-nettet er iværksat.

6.2. **Hvad er "alternative løsninger"?**

1. Alternative løsninger kan henvise til en alternativ udformning af projektet, forskellige størrelsesforhold eller bredere muligheder for at opnå det samme overordnede mål.

2. Undersøgelsen af alternative løsninger efter artikel 6, stk. 4, omfatter følgende opgaver:

— identificering af alternative løsninger

— en sammenlignende vurdering af de overvejede alternativer

— begrundelse for, at der ikke findes alternativer, der kan overvejes i henhold til artikel 6, stk. 4 (hvis det er relevant).

3. Hvad angår de økonomiske omkostninger ved de foranstaltninger, der kan overvejes i gennemgangen af alternativer, må de ikke være den eneste afgørende faktor i valget af alternative løsninger ([99]).

4. Fraværet af alternativer skal påvises, før det undersøges, om planen eller projektet er nødvendigt af tvingende almene hensyn ([100]).

5. I forbindelse med fiskeriaktiviteter bør det f.eks. påvises, at det ikke er muligt at fange de arter, som det pågældende fiskeri er rettet mod, med andre redskaber, der ikke har nogen væsentlig indvirkning på området, at de ikke kan fanges i et andet område uden for Natura 2000-området, og at andre arter ikke kan anvendes til at opfylde målet om fødevareforsyning.

6.3. **Hvad er "bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser"?**

1. Menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed og væsentlige gavnlige virkninger på miljøet er eksempler på bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

2. Offentlige interesser kan opstå på nationalt, regionalt eller lokalt plan. Kun offentlige interesser kan afvejes mod direktivets bevaringsmålsætninger, uanset om de fremmes af offentlige eller private organer. Projekter, der udvikles af private organer, kan kun komme i betragtning, hvis de beviseligt tjener sådanne samfundsinteresser.

3. Offentlig og væsentlig interesse betyder, at en plan eller et projekt skal være af så stor betydning, at det kan afvejes mod direktivets mål om at bevare naturtyper samt vilde dyr og planter. En offentlig interesse kan kun være væsentlig, hvis det er en langsigtet interesse.

4. Hvis en prioriteret naturtype eller en prioriteret art berøres, kan kun forhold, der vedrører menneskers sundhed eller den offentlige sikkerhed, eller forhold, som har væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, gøres gældende som bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 4. For andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser kræves en udtalelse fra Kommissionen.

([99]) Domstolens dom (Tredje Afdeling) af 14. januar 2016, Grüne Liga Sachsen e.V. m.fl. mod Freistaat Sachsen, C-399/14, ECLI:EU:C:2016:10, præmis 77.

([100]) Domstolens dom (Anden Afdeling) af 26. oktober 2006, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Den Portugisiske Republik, C-239/04, ECLI:EU:C:2006:665, præmis 36-39.

5. I kystområder, der er stærkt afhængige af fiskeri, kan en sådan offentlig interesse af social eller økonomisk karakter hænge sammen med fiskeriets betydning som den primære eller eneste kilde til beskæftigelse og indkomst for lokalsamfundet.

6.4. **Hvad er "kompensationsforanstaltninger"?**

1. Kompensationsforanstaltninger er foranstaltninger, der specifikt vedrører et projekt eller en plan, og som går ud over de normale forpligtelser, der følger af fugledirektivet og habitatdirektivet.

2. Kompensationsforanstaltninger kan kun komme i betragtning på baggrund af artikel 6, stk. 4.

3. De er uafhængige af projektet (herunder eventuelle tilknyttede afhjælpende foranstaltninger).

4. De har til formål at kompensere for planens eller projektets resterende negative virkninger på de berørte arter eller levesteder, således at den overordnede økologiske sammenhæng i Natura 2000-nettet bevares.

5. Kompensationsforanstaltninger, der er passende eller nødvendige for at opveje de skadelige virkninger på en Natura 2000-lokalitet (dvs. ud over det, der allerede kræves i henhold til direktiverne), kan bestå af oprettelse af levesteder, genopretning af levesteder, styrkelse af populationer, genindførelse af arter osv. Det skal bemærkes, at genetablering af levesteder i havmiljøet kan være udfordrende og forbundet med usikkerhed (især i stor skala), bekostelig og tage årtier.

6. I princippet skal resultatet af kompensationsforanstaltninger være opnået på det tidspunkt, hvor den skadevoldende begivenhed finder sted på den pågældende lokalitet. Hvis dette som følge af særlige omstændigheder ikke kan lade sig gøre i fuld udstrækning, skal der kræves overkompensation for de tab, der er indtrådt i mellemtiden ([101]).

7. Udpegninger af nye Natura 2000-områder, der indgår i kompensationsforanstaltninger, skal forelægges Kommissionen, før foranstaltningerne gennemføres, og før projektet iværksættes, men efter dets godkendelse. De nye udpegninger skal opfylde de relevante kriterier i henholdsvis habitatdirektivet og fugledirektivet og skal stilles til rådighed for Kommissionen gennem de fastlagte procedurer for EU-lister over lokaliteter af fællesskabsbetydning og for udpegning af særligt beskyttede områder.

7. **Anvendelse af habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4 i forbindelse med den fælles fiskeripolitik**

Den Europæiske Union har enekompetence, når det gælder bevarelse af havets biologiske ressourcer under den fælles fiskeripolitik i henhold til artikel 3, stk. 1, litra d), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Foranstaltninger til medlemsstaternes overholdelse af habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4 for så vidt angår erhvervsfiskeri og rekreativt fiskeri i havområder skal derfor vedtages i henhold til reglerne og procedurerne i den fælles fiskeripolitik ([102]).

Reglerne i den fælles fiskeripolitik har til formål at sikre bæredygtig udnyttelse og bevarelse af havets biologiske ressourcer ved at mindske fiskeriets indvirkning på det marine økosystem, f.eks. ved at undgå bifangster af følsomme arter og begrænse fiskeredskabers indvirkning på følsomme levesteder på havbunden. Mange af den fælles fiskeripolitiks redskaber til forvaltning af fiskeriaktiviteter i henhold til de forskellige fiskeriforordninger kan anvendes til dette formål, både med henblik på at sikre overholdelse af reglerne og procedurerne i den fælles fiskeripolitik og medlemsstaternes relevante forpligtelser i henhold til havstrategirammedirektivet samt fugle- og habitatdirektiverne.

([101]) Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Miljø, *Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF*, Publikationskontoret, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2779/02245. Se kapitel 5.4.3, s. 60-61.

([102]) De grundlæggende regler, der er gældende, er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1380/2013 af 11. december 2013 om den fælles fiskeripolitik, der ændrer Rådets forordning (EF) nr. 1954/2003 og (EF) nr. 1224/2009 og ophæver Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 og (EF) nr. 639/2004 samt Rådets afgørelse 2004/585/EF (EUT L 354 af 28.12.2013, s. 22).

I princippet vedtages fiskeribevarelsesforanstaltninger af EU efter den almindelige lovgivningsprocedure (fælles beslutningstagning) eller, hvor det er fastsat, af Rådet i overensstemmelse med artikel 43, stk. 3, i TEUF ([103]), eller af Kommissionen gennem delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter på grundlag af en række retsakter på fiskeriområdet. Nogle af disse foranstaltninger kan være relevante for Natura 2000-områder, der beskytter arter og levesteder, der er opført i fugle- og habitatdirektiverne. Sådanne foranstaltninger er f.eks. forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af visse fiskeredskaber og -metoder, såsom sprængstoffer, slagredskaber, koralhøstende grabber og skrabere eller drivgarn ([104]), eller forbud mod fiskeri med visse mobile bundslæbende redskaber i Middelhavet over bestande af *Posidonia oceanica* og andre havgræsser samt over koralline levesteder og kalkrødalgesamfund ([105]). Forbud mod fiskeri under en vis dybde i områder, hvor der forekommer eller sandsynligvis vil forekomme sårbare marine økosystemer ([106]), kan også være relevant for Natura 2000-områder. Disse foranstaltninger kan derfor danne udgangspunkt for overvejelser om, hvordan medlemsstaterne kan supplere de eksisterende foranstaltninger med andre foranstaltninger under den fælles fiskeripolitik med yderligere foranstaltninger for at gennemføre de bevarelsesforanstaltninger i Natura 2000-områder, der kræves i henhold til artikel 4 i fugledirektivet og artikel 6 i habitatdirektivet.

I nogle tilfælde og på visse betingelser har medlemsstaterne beføjelse til at vedtage nationale bevarelsesforanstaltninger, der påvirker fiskeriaktiviteter (se kapitel 7.1). Anvendelsesområdet for disse foranstaltninger og betingelserne for dem er fastsat i lovgivningen om den fælles fiskeripolitik (f.eks. forordningen om den fælles fiskeripolitik, forordningen om tekniske foranstaltninger ([107]) og Middelhavsforordningen ([108])).

Den fælles fiskeripolitik sikrer, at EU-fiskerfartøjer har lige adgang til farvande og ressourcer i alle EU-farvande, bortset fra dem, der er omhandlet i artikel 5 i forordningen om den fælles fiskeripolitik ([109]). Det betyder, at hvis andre medlemsstaters fartøjer er berørt af de foranstaltninger, der er nødvendige for at overholde habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4, skal foranstaltningerne finde anvendelse på alle EU-fartøjer for at undgå forskelsbehandling og være effektive.

For at opnå dette giver den fælles fiskeripolitik medlemsstaterne mulighed for at foreslå foranstaltninger under den fælles fiskeripolitik gennem såkaldte "fælles henstillinger" i forbindelse med regionalisering ([110]). Kommissionen vedtager disse foranstaltninger ved hjælp af delegerede forordninger ([111]) under hensyntagen til foreliggende videnskabelige rådgivning og i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i lovgivningen (se kapitel 7.2).

([103]) Rådet vedtager på forslag af Kommissionen foranstaltninger vedrørende fastsættelse af priser, afgifter, støtte og kvantitative begrænsninger samt vedrørende fastsættelse og fordeling af fiskerimuligheder.

([104]) Jf. artikel 7 og 9 i forordning (EU) 2019/1241.

([105]) Jf. artikel 4, stk. 1 og 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 1967/2006.

([106]) Jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/2336 af 14. december 2016 om fastlæggelse af særlige betingelser for fiskeriet efter dybhavsbestande i det nordøstlige Atlanterhav og bestemmelser for fiskeriet i internationale farvande i det nordøstlige Atlanterhav og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 2347/2002 (EUT L 354 af 23.12.2016, s. 1),
Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/1614 af 15. september 2022 om fastlæggelse af de eksisterende dybhavsfiskeriområder og opstilling af en liste over områder, hvor sårbare marine økosystemer vides at forekomme eller sandsynligvis forekommer, C/2022/6470 (EUT L 242 af 19.9.2022, s. 1).

([107]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1241 af 20. juni 2019 om bevarelse af fiskeressourcerne og beskyttelse af marine økosystemer ved hjælp af tekniske foranstaltninger, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006 og (EF) nr. 1224/2009 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 og (EU) 2019/1022 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 894/97, (EF) nr. 850/98, (EF) nr. 2549/2000, (EF) nr. 254/2002, (EF) nr. 812/2004 og (EF) nr. 2187/2005, PE/59/2019/REV/1 (EUT L 198 af 25.7.2019, s. 105).

([108]) Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006 af 21. december 2006 om forvaltningsforanstaltninger til bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne i Middelhavet, om ændring af forordning (EØF) nr. 2847/93 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1626/94 (EUT L 409 af 30.12.2006, s. 11).

([109]) I overensstemmelse med og på de betingelser, der er fastsat i artikel 5, stk. 2 og 3, i forordning (EU) nr. 1380/2013, kan medlemsstaterne begrænse adgangen til deres 12-sømilezoner. Begrænsningerne er fastsat i bilag I til forordningen.

([110]) Artikel 18 i forordning (EU) nr. 1380/2013 (forordningen om den fælles fiskeripolitik).

([111]) Delegerede forordninger vedtages af Europa-Kommissionen på grundlag af en delegation, der er tildelt i teksten til en EU-retsakt.

Endelig kan Kommissionen i nogle tilfælde vedtage eller tage initiativ til at vedtage relevante foranstaltninger. Hvis der f.eks. ikke foreligger en fælles henstilling, skal Kommissionen i hastetilfælde og på visse betingelser vedtage de foranstaltninger, som medlemsstaterne har foreslået. Ellers bringes opfyldelsen af de målsætninger, der er forbundet med indførelsen af bevarelsesforanstaltningerne og medlemsstatens hensigter, i fare ([112]). Disse foranstaltninger gælder i en begrænset periode ([113]). Hvis det ikke lykkes alle medlemsstater at nå til enighed om en fælles henstilling, der skal forelægges Kommissionen inden for den frist, der er fastsat i artikel 11 i forordningen om den fælles fiskeripolitik, eller hvis den fælles henstilling ikke anses for at være forenelig med de krav, der er omhandlet deri, kan Kommissionen forelægge et forslag i overensstemmelse med traktaten ([114]).

7.1. **Foranstaltninger, som medlemsstaterne kan vedtage på nationalt plan**

Medlemsstaterne kan vedtage nationale foranstaltninger på grundlag af bestemmelser i lovgivningen om den fælles fiskeripolitik, forudsat at de er forenelige med målsætningerne i artikel 2 i forordningen om den fælles fiskeripolitik, er ikkediskriminerende og er mindst lige så strenge som foranstaltninger i henhold til EU-retten.

7.1.1. **Nationale foranstaltninger i henhold til forordningen om den fælles fiskeripolitik**

Artikel 11 i forordningen om den fælles fiskeripolitik udgør den vigtigste specifikke ramme for, at medlemsstaterne kan indføre fiskeriforvaltningsforanstaltninger, der er nødvendige for at overholde artikel 6 i habitatdirektivet og artikel 4 i fugledirektivet, og som finder anvendelse på farvande under deres højhedsområde eller jurisdiktion.

I henhold til artikel 11, stk. 1, har medlemsstaterne mulighed for at vedtage bevarelsesforanstaltninger i deres Natura 2000-områder, hvis disse foranstaltninger ikke berører fartøjer fra andre medlemsstater, forudsat at disse foranstaltninger er forenelige med målene i artikel 2 i forordningen om den fælles fiskeripolitik og er nødvendige for at opfylde medlemsstaternes forpligtelser i henhold til EU's miljølovgivning (artikel 13, stk. 4, i havstrategirammedirektivet, artikel 4 i fugledirektivet eller artikel 6 i habitatdirektivet).

I henhold til artikel 19 i forordningen om den fælles fiskeripolitik kan en medlemsstat vedtage foranstaltninger til bevarelse af fiskebestande i EU-farvande. Disse vil kun gælde for fiskerfartøjer, der fører dens flag.

I henhold til artikel 20 i forordningen om den fælles fiskeripolitik kan en medlemsstat træffe ikkediskriminerende foranstaltninger til at bevare og forvalte fiskebestande og opretholde eller forbedre bevaringsstatus for marine økosystemer inden for 12 sømil fra sine basislinjer. Dette er dog kun tilladt, hvis EU ikke har vedtaget foranstaltninger, der specifikt vedrører bevarelse og forvaltning for det pågældende område, eller der specifikt behandler det problem, som den pågældende medlemsstat har identificeret.

Hvis disse foranstaltninger kan forventes at påvirke fiskerfartøjer fra andre medlemsstater, må de kun vedtages efter høring af Kommissionen, de relevante medlemsstater og de relevante rådgivende råd ([115]).

Endelig giver artikel 13 i forordningen om den fælles fiskeripolitik medlemsstaterne beføjelse til under visse betingelser at vedtage nødforanstaltninger på grundlag af dokumentation for en alvorlig trussel mod bevarelsen af havets biologiske ressourcer eller det marine økosystem, som kræver øjeblikkelig handling. For eksempel vedtog de franske myndigheder i januar 2024 en "nødforanstaltning" i henhold til artikel 13, stk. 1, i forordningen om den fælles fiskeripolitik. Foranstaltningen havde til formål at beskytte små hvaler ved at indføre et forbud på en måned mod fiskeri med visse fiskeredskaber i de franske farvande i Biscayabugten for alle medlemsstater ([116]).

([112]) Artikel 11, stk. 4, i forordning (EU) 1380/2013 (forordningen om den fælles fiskeripolitik).
([113]) Artikel 11, stk. 5, i forordning (EU) 1380/2013 (forordningen om den fælles fiskeripolitik).
([114]) Artikel 11, stk. 3, i forordning (EU) 1380/2013 (forordningen om den fælles fiskeripolitik).
([115]) Rådgivende råd er interessentledede organisationer, som fremsætter anbefalinger til Kommissionen og medlemsstaterne om forhold vedrørende fiskeriforvaltning.
([116]) Arrêté du 17 janvier 2024 établissant des mesures spatio-temporelles pour les navires battant pavillon étranger, visant la réduction des captures accidentelles de petits cétacés dans le golfe de Gascogne pour l'année 2024, NOR: TREC2401621A, ELI: https://www.legifrance.gouv.fr/eli/arrete/2024/1/17/TREC2401621A/jo/texte, JORF nr. 0014 af 18. januar 2024.

7.1.2. **Nationale foranstaltninger i henhold til forordningen om tekniske foranstaltninger**

I henhold til artikel 11, stk. 4, i forordningen om tekniske foranstaltninger kan en medlemsstat på grundlag af den bedste foreliggende videnskabelige rådgivning for fartøjer, der fører dens flag, indføre afbødende foranstaltninger eller restriktioner for anvendelsen af visse redskaber for at minimere – og om muligt eliminere – fangster af havpattedyr eller havkrybdyr som omhandlet i bilag II og IV til habitatdirektivet og af arter af havfugle, der er omfattet af fugledirektivet.

I henhold til artikel 12 i samme forordning kan den pågældende medlemsstat oprette lukkede områder eller træffe andre bevarelsesforanstaltninger for at beskytte visse følsomme levesteder eller sårbare marine økosystemer i farvande under dens højhedsområde eller jurisdiktion.

7.1.3. **Nationale foranstaltninger i henhold til anden lovgivning**

Andre bestemmelser kan give medlemsstaterne mulighed for, på visse betingelser, at træffe tekniske foranstaltninger i farvande under deres højhedsområde eller jurisdiktion eller vedrørende deres fartøjer.

Artikel 7, stk. 2, i Middelhavsforordningen giver f.eks. medlemsstaterne mulighed for at udpege nationale fiskeribeskyttede områder inden for deres territorialfarvande med henblik på at bevare og forvalte levende akvatiske ressourcer eller opretholde eller forbedre bevaringsstatus for marine økosystemer.

Artikel 19, stk. 2, i samme forordning giver dem mulighed for at udpege nationale forvaltningsplaner for visse fiskerier i territorialfarvande, som kan omfatte foranstaltninger til at øge selektiviteten af fiskeredskaber, reducere udsmid eller begrænse fiskeriindsatsen.

7.2. **Foranstaltninger, som medlemsstaterne kan foreslå vedtaget af EU (regionalisering)**

I henhold til artikel 11, stk. 2 og 3, i forordningen om den fælles fiskeripolitik kan de berørte medlemsstater forelægge Kommissionen en fælles henstilling med de nødvendige bevarelsesforanstaltninger, hvis andre medlemsstater har en direkte forvaltningsmæssig interesse i det fiskeri, der vil blive berørt af bevarelsesforanstaltninger i en medlemsstats Natura 2000-områder.

Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage sådanne foranstaltninger ved hjælp af delegerede retsakter, så de finder anvendelse på fiskerfartøjer fra alle medlemsstater ([117]). God praksis i proceduren for udarbejdelse af fælles henstillinger i henhold til artikel 11 i forordningen om den fælles fiskeripolitik er beskrevet i det relevante vejledningsdokument ([118]).

Kommissionens arbejdsdokument om fastlæggelse af bevarelsesforanstaltninger under den fælles fiskeripolitik for Natura 2000-områder og med henblik på havstrategirammedirektivet

Dette dokument er udarbejdet af Kommissionens tjenestegrene efter høring af medlemsstaternes eksperter og de relevante interessenter.

Den har til formål at fastlægge god praksis med hensyn til de elementer, som medlemsstaterne skal tage i betragtning, når de udarbejder fælles henstillinger med henblik på vedtagelse af bevarelsesforanstaltninger i henhold til forordningen om den fælles fiskeripolitik.

Formålet er at hjælpe dem med at opfylde deres forpligtelser i henhold til:

— artikel 6 i habitatdirektivet

— artikel 4 i fugledirektivet

— artikel 13, stk. 4, i havstrategirammedirektivet.

([117]) Se f.eks. Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/118 af 5. september 2016 om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Nordsøen C/2016/5549 (EUT L 19 af 25.1.2017, s. 10) og Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/117 af 5. september 2016 om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Østersøen og om ophævelse af delegeret forordning (EU) 2015/1778, C/2016/5562 (EUT L 19 af 25.1.2017, s. 1).

([118]) SWD(2018) 288 final. Commission Staff Working Document on the establishment of conservation measures under the Common Fisheries Policy for Natura 2000 sites and for Marine Strategy Framework Directive purposes (foreligger ikke på dansk).

Den forklarer reglerne og procedurerne for medlemsstaternes indgivelse af en fælles henstilling, så Kommissionen kan vedtage bevarelsesforanstaltninger ved hjælp af en delegeret retsakt i henhold til artikel 11, stk. 2 og 3, i forordningen om den fælles fiskeripolitik.

Dokumentet kan konsulteres her på alle sprog: https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2018)288&lang=da.

Medlemsstaterne kan i henhold til forordningen om tekniske foranstaltninger foreslå foranstaltninger, der skal vedtages af EU, og som gælder for et større havområde end Natura 2000-områder, hvilket, uden at det berører disse områders forvaltningsplaner, også kan bidrage til at sikre medlemsstaternes overholdelse af habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4.

I henhold til artikel 15, stk. 2, i forordningen om tekniske foranstaltninger tillægges Kommissionen beføjelser til at vedtage delegerede retsakter (på grundlag af en fælles henstilling forelagt i overensstemmelse med artikel 18 i forordningen om den fælles fiskeripolitik) med henblik på at ændre, supplere, ophæve eller fravige de tekniske foranstaltninger, der er fastsat i bilagene til denne forordning. Sådanne foranstaltninger omfatter lukkede områder eller områder med restriktioner, restriktioner for anvendelsen af fiskeredskaber eller afbødende foranstaltninger til at reducere utilsigtede fangster af følsomme arter.

Artikel 19 i samme forordning giver også mulighed for realtidslukninger i kombination med bestemmelser om flytning af fangstpladser med det formål at beskytte følsomme arter som en mulighed, der kan gennemføres gennem regionalisering. Kommissionen skal vedtage sådanne delegerede retsakter på grundlag af en fælles henstilling indsendt af medlemsstater, der har en direkte forvaltningsmæssig interesse, under hensyntagen til den bedst tilgængelige videnskabelige rådgivning. Medlemsstaterne skal fremlægge videnskabelig dokumentation til støtte for vedtagelsen af disse foranstaltninger. Kommissionen kan anmode Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) om at vurdere de fælles henstillinger. I artikel 21 uddybes de naturbeskyttelsesforanstaltninger, der kan indgå i fælles henstillinger.

Bevarelsesforanstaltninger, der vedtages gennem regionalisering under den fælles fiskeripolitik, vil ofte vedrøre fiskeriforanstaltninger til forbedring af tilstanden for levesteder eller arters levesteder eller til genetablering af disse levesteder. Disse foranstaltninger i Natura 2000-områder kan derfor være de samme foranstaltninger som dem, der kræves i henhold til forordningen om naturgenopretning ([119]). I så fald finder bestemmelserne i denne forordning anvendelse. Dette omfatter kravet om at fremlægge alle relevante oplysninger om disse foranstaltninger i de nationale genopretningsplaner og gøre fuld brug af de værktøjer, der stilles til rådighed i den fælles fiskeripolitik. Medlemsstater, der udarbejder de nationale genopretningsplaner, skal, under hensyntagen til de frister, der er fastsat i artikel 5 i forordningen om naturgenopretning ([120]), rettidigt indlede konsultationer med andre medlemsstater, der har en direkte forvaltningsmæssig interesse, som berøres af disse foranstaltninger, samt de relevante rådgivende råd i henhold til artikel 18, stk. 2, i forordningen om den fælles fiskeripolitik for at muliggøre rettidig enighed om og forelæggelse af eventuelle fælles henstillinger. Medlemsstaterne skal med henblik herpå medtage den anslåede tidsplan for høringen og indgivelsen med de fælles henstillinger i den nationale genopretningsplan. Medlemsstaterne skal forelægge de fælles henstillinger om de bevarelsesforanstaltninger, der er nødvendige for at bidrage til at opfylde de mål, der er fastsat i artikel 5 i forordningen om naturgenopretning, senest 18 måneder før den respektive frist for de mål, der er fastsat for 2030, 2040 og 2050.

I nogle medlemsstater kan der udpeges et Natura 2000-område på kontinentalsoklen ([121]) med overliggende internationale farvande. Da reglerne for den fælles fiskeripolitik finder anvendelse, kan der, hvor det er nødvendigt at regulere bundfiskeri for at beskytte disse områder, vedtages fiskeriforvaltningsforanstaltninger vedrørende udforskning og udnyttelse af sedentære marine levende ressourcer ([122]) i overensstemmelse med disse regler, jf. kapitel 7, hvis det er relevant. Sådanne foranstaltninger kan også udspringe af eller kræve samarbejde med relevante regionale fiskeriforvaltningsorganisationer.

([119]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1991 af 24. juni 2024 om naturgenopretning og om ændring af forordning (EU) 2022/869 PE/74/2023/REV/1 (EUT L, 2024/1991 af 29.7.2024).

([120]) Artikel 5 om genopretning af marine økosystemer i forordning (EU) 2024/1991.

([121]) Se artikel 77, 192, 193 og 194 i De Forenede Nationers havretskonvention (UNCLOS).

([122]) Jf. artikel 77, stk. 4, i UNCLOS, som henviser til "levende organismer, som tilhører sedentære arter, dvs. organismer, der på høsttidspunktet enten er fastsiddende på eller under havbunden, eller er ude af stand til at bevæge sig uden at være i konstant fysisk kontakt med havbunden eller undergrunden".

7.3. **Medlemsstaternes og Kommissionens fælles ansvar**

I betragtning af Natura 2000-nettets målsætning om at gøre naturtyper af fællesskabsbetydning og levesteder for arter af fællesskabsbetydning i stand til at blive opretholdt eller genoprettet i en gunstig bevaringsstatus inden for deres naturlige udbredelsesområde, samt forpligtelsen til loyalt samarbejde i henhold til traktaten, som også gælder mellem medlemsstaterne ([123]), har medlemsstaterne et fælles ansvar for at beskytte Natura 2000-områder. Det betyder, at selv om det primære ansvar for at beskytte en lokalitet påhviler den medlemsstat, hvor den ligger, skal andre medlemsstater samarbejde og træffe foranstaltninger, hvis et sådant samarbejde er nødvendigt for at overholde de retlige krav i habitat- og fugledirektiverne og for at opfylde deres mål.

For så vidt angår fiskeriforvaltningsforanstaltninger, f.eks. i proceduren i artikel 18 i forordningen om den fælles fiskeripolitik, skal medlemsstaterne samarbejde med hinanden om at udarbejde fælles henstillinger. Kommissionen skal lette samarbejdet mellem medlemsstaterne, herunder ved om nødvendigt at sikre, at der kan indhentes et videnskabeligt bidrag fra relevante videnskabelige organer. Hvis den initiativtagende medlemsstat på baggrund af videnskabelig dokumentationen anser en bestemt foranstaltning for at spille en væsentlig rolle med hensyn til at nå bevaringsmålsætningerne, skal medlemsstaterne navnlig samarbejde konstruktivt om at nå til enighed om denne foranstaltning med henblik på at overholde artikel 6 i habitatdirektivet og artikel 4 i fugledirektivet samt opfylde forpligtelsen til loyalt samarbejde i henhold til artikel 4, stk. 3, TEUF.

8. **Foranstaltninger uden for den fælles fiskeripolitik, der finder anvendelse på fiskerfartøjer**

Medlemsstatens myndigheder kan indføre nationale foranstaltninger, der ikke vedrører fiskeriforvaltning, men som gælder for alle fartøjer, for at reducere visse påvirkninger af levesteder eller arter, såsom kollisioner mellem hvaler og fartøjer, påvirkninger fra ikkehjemmehørende arter eller undervandsstøj. De kan f.eks. regulere forankringen af fartøjer for at undgå negativ påvirkning af rev eller *Posidonia*-enge. De kan også regulere fartøjernes hastighed eller brugen af lys, herunder ved at udpege områder, der skal undgås, for at forhindre kollisioner eller mindske virkningen af undervandsstøj på hvaler og af fartøjers lys på havfugle. En anden mulig foranstaltning er udpegning af områder, som skibstrafikken skal undgå. Disse foranstaltninger kan gælde for alle fartøjer, herunder fiskerfartøjer.

Den Internationale Søfartsorganisation (IMO) kan også vedtage foranstaltninger, der gælder for fiskerfartøjer, og som beskytter marine økosystemer, såsom dem, der vedrører håndtering af ballastvand og biologisk forurening, og som har til formål at undgå indslæbning af ikkehjemmehørende arter. Medlemsstaterne kan foreslå sådanne foranstaltninger, der skal iværksættes af IMO, og som vil hjælpe dem med at overholde habitatdirektivets artikel 6 og fugledirektivets artikel 4. Afhængigt af de foreslåede foranstaltningers anvendelsesområde og deres indvirkning på den normale skibstrafik kan det være nødvendigt at forelægge sådanne forslag for IMO via EU i overensstemmelse med direktiv 2002/59/EF ([124]).

Eksempel på foranstaltninger uden for den fælles fiskeripolitiks anvendelsesområde, som finder anvendelse på fiskerfartøjer

Transport Malta har udsendt efterretninger for søfarende med henblik på at beskytte den truede ægæerskråpe (*Puffinus yelkouan*) ved at begrænse maritime aktiviteter nær ni lokaliteter inden for Natura 2000-områder omkring Malta og Gozo.

Meddelelserne blev udstedt som følge af et partnerskab med BirdLife Malta, som gennemførte LIFE Arċipelagu Garnija-projektet ([125]). Med meddelelserne til søfarende oprettes bufferzoner omkring disse områder og begrænser belysning og støj fra fartøjer, deres ankring og fartøjsnavigation.

Yderligere oplysninger findes i bilag 8.

9. **Bilag: Eksempler**

Ansvarsfraskrivelse: Eksemplerne i bilagene berører ikke fuld og rettidig overholdelse af relevante forpligtelser i henhold til fugle- og habitatdirektiverne.

([123]) Artikel 4, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Se f.eks. også Domstolens dom af 22. marts 1983, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Den Franske Republik, C-42/82, ECLI:EU:C:1983:88, præmis 36.

([124]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/59/EF af 27. juni 2002 om oprettelse af et trafikovervågnings- og trafikinformationssystem for skibsfarten i Fællesskabet og om ophævelse af Rådets direktiv 93/75/EØF (EFT L 208 af 5.8.2002, s. 10).

([125]) https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/project/LIFE14-NAT-MT-000991/life-arcipelagu-garnija-securing-the-maltese-islands-for-the-yelkouan-shearwater-puffinus-yelkouan.

Bilag 1

Fastsættelse af lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger for Natura 2000-havområder i henhold til fugle- og habitatdirektiverne

i) **Eksempler fra Irland**

Der blev udarbejdet en liste over attributter for levestedsområde, levestedets udbredelse og spredning af samfund med tilhørende mål for at opretholde den gunstige bevaringstilstand for sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand (Habitat 1110) i Natura 2000-lokaliteten Blackwater Bank SAC (IE0002953) i Irland ([126]).

Bevaringsmålsætninger for: Blackwater Bank SAC [002953]

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

At opretholde den gunstige bevaringsstatus for sandbanker, der hele tiden er let dækket af havvand, i Blackwater Bank SAC, som er defineret ved følgende liste over attributter og mål:

Attribut	Foranstaltning	Mål	Bemærkning
Levestedsområde	Hektar	Det permanente levestedsområde (xx ha) er stabilt eller voksende og er genstand for naturlige processer Jf. kort 3	Levestedsområdet blev anslået til 7 310 ha ved hjælp af søkortet fra Carnsore Point til Wicklow Head (nr. 1787-0)
Levestedsudbredelse	Forekomst	Fordelingen af sandbanker er stabil eller stigende og er underlagt naturlige processer. Jf. kort 3	Udbredelse fastlagt ved hjælp af søkortet fra Carnsore Point til Wicklow Head (nr. 1787-0)
Spredning af samfund	Hektar	Bevarelse af følgende samfundstype i naturlig tilstand: Sand med *Nephtys cirrosa* og *Bathyporeia elegans*-samfundskompleks. Jf. kort 4	Det sandsynlige område for samfundet blev fastlagt på baggrund af bentiske undersøgelser udført i 2005 (Roche et al., 2007) og i 2012 (Aquafact, 2012). Se det marine baggrundsdokument for yderligere oplysninger.

Der blev udarbejdet en liste over attributter vedrørende udbredelse, levestedsområde og samfundsstruktur med tilhørende mål for at opretholde den gunstige bevaringsstatus for rev (Habitats 1170) på lokaliteten Slyne Head Islands SAC (IE0000328) i Irland ([127]).

Bevaringsmålsætninger for: Slyne Head Islands SAC [000328]

1170 Rev

For at opretholde den gunstige bevaringsstatus for rev i Slyne Head Islands SAC, som er defineret ved følgende liste over attributter og mål:

Attribut	Foranstaltning	Mål	Bemærkning
Udbredelse	Forekomst	Fordelingen af rev er stabil eller stigende og underlagt naturlige processer. Jf. kort 3	Udbredelsen blev fastlagt på baggrund af en undersøgelse af sublittorale rev i 2010 (Aquafact, 2011) og feltobservationer fra 2012

([126]) Kilde: https://www.npws.ie/sites/default/files/protected-sites/conservation_objectives/CO002953.pdf.
([127]) Kilde: https://www.npws.ie/sites/default/files/protected-sites/conservation_objectives/CO000328.pdf.

Attribut	Foranstaltning	Mål	Bemærkning
Levestedsområde	Hektar	Det permanente område er stabilt og underlagt naturlige processer. Jf. kort 3	Habitatområdet blev anslået til 1 418 ha på baggrund af undersøgelsen af sublittorale rev fra 2010 (Aquafact, 2011) og feltobservationer i 2012
Samfundsstruktur	Biologisk sammensætning	Bevarelse af følgende samfundstyper i naturlig tilstand: Eksponeret littoralt kompleks af revsamfund; *Laminaria*-domineret samfund; og eksponeret sublittoralt rev med pighuder og skorpealgesamfund. Jf. kort 4	Baseret på undersøgelse af sublittorale rev i 2010 (Aquafact, 2011) og observationer på stedet i 2012

Følgende liste over attributter og mål blev udarbejdet for at opretholde den gunstige bevaringsstatus for gråsæl i Slyne Head Islands SAC (IE000328) i Irland ([128]).

Bevaringsmålsætninger for: Slyne Head Islands SAC [000328]

1364 Gråsæl *Halichoerus grypus*

For at opretholde den gunstige bevaringsstatus for gråsæl i Slyne Head Islands SAC, som er defineret ved følgende liste over attributter og mål:

Attribut	Foranstaltning	Mål	Bemærkning
Adgang til egnede levesteder	Antal kunstige barrierer	Artens udbredelsesområde inden for lokaliteten bør ikke begrænses af kunstige barrierer for anvendelse af lokaliteten. Jf. kort 5	Se det marine baggrundsdokument for yderligere oplysninger.
Yngleadfærd	Yngleområder	Bevarelse af yngleområderne i naturlig tilstand. Jf. kort 5	Attribut og mål baseret på baggrundsviden om irske ynglebestande, gennemgang af data fra Summers (1983), Lyons (2004), Ó Cadhla et al. (2005), en omfattende yngleundersøgelse i 2005 (Ó Cadhla et al., 2008) og ikkeoffentliggjorte optegnelser fra National Parks and Wildlife Service. Se det marine baggrundsdokument for yderligere oplysninger.
Fældningsadfærd	Fældnings- og hvilepladser	Bevarelse af fældnings- og hvilepladser i naturlig tilstand. Jf. kort 5	Attribut og mål baseret på baggrundsviden om irske bestande, gennemgang af data fra Ó Cadhla et al. (2006), en national fældningsundersøgelse (Ó Cadhla og Strong, 2007) samt uofficielle optegnelser fra National Parks and Wildlife Service. Se det marine baggrundsdokument for yderligere oplysninger.

([128]) Kilde: https://www.npws.ie/sites/default/files/protected-sites/conservation_objectives/CO000328.pdf.

Attribut	Foranstaltning	Mål	Bemærkning
Hvileadfærd	Hvilepladser	Bevarelse af hvilepladserne i naturlig tilstand. Jf. kort 5	Attribut og mål baseret på gennemgang af data fra Lyons (2004), Cronin et al. (2004), Ó Cadhla et al. (2005) og ikkeoffentliggjorte optegnelser fra National Parks and Wildlife Service. Se det marine baggrundsdokument for yderligere oplysninger.
Forstyrrelse	Indvirkning	Menneskelige aktiviteter bør finde sted på niveauer, der ikke påvirker bestanden af gråsæler på lokaliteten i negativ henseende.	Se det marine baggrundsdokument for yderligere oplysninger.

ii) **Eksempel fra Belgien**

Bevaringsmålsætninger vedtaget i 2022 for Natura 2000-området Vlaamse Banken i Belgien ([129]).

Mål	
1	Den geografiske udstrækning for naturtype 1110 ændres ikke væsentligt
1.1	Det geografiske udbredelsesområde og fordelingen af fysiske levesteder på EUNIS niveau 2 (fra sandet mudder til mudder, mudret sand til sand og grus med sediment) varierer – i forhold til referencestatus som beskrevet i den "Indledende vurdering" (KRMS) – inden for en margen, der er begrænset af nøjagtigheden af de nuværende fordelingskort.
1.2	Den geografiske udbredelse og fordeling af *A. alba*-samfundet opretholdes
2	Funktionen af lavvandede sandbanker som gyde- og opvækstområder opretholdes eller forbedres
2.1	Forekomst og tæthed af unge fladfisk såsom rødspætte (Pleuronectes platessa) og tunge (*Solea solea*) i kystzonen opretholdes eller øges.
3	Ikkehjemmehørende arter indført ved menneskelige aktiviteter ligger på niveauer, der ikke ændrer økosystemet.
3.1	Indførelse af nye menneskeskabte, ikkehjemmehørende arter af makrofauna og makroflora (> 1 mm), som ændrer et økosystem, undgås.
4	Hyppigheden af forekomst af sårbare arter stiger
4.1	Forholdet mellem bentiske R-strateger og K-strateger (på artsniveau) er faldende
4.2	Antallet af K-strateger (på artsniveau) er stigende
4.3	Der ses en positiv tendens i den gennemsnitlige tæthed af voksne individer (eller hyppighed) af et udvalg af arter med lang levetid og/eller langsomt reproducerende arter samt de vigtigste strukturerende bentiske artsgrupper i mudder til mudret sand og rent fint til grusholdigt sand
5	Det bentiske økosystem leverer tilstrækkelig føde til højere trofiske niveauer
6	Den økologiske kvalitet af det bentiske levested i Abra alba-biotopen bevares
6.1	Kvalitetsindikatoren for det bentiske økosystem, som fastlægges ved hjælp af BEQI-værktøjet, er en mindsteværdi på 0,60 for hvert forekommende samfundstype

([129]) Belgische Staat. 2022. Instandhoudingsdoelstellingen voor het Belgische deel van de Noordzee – Habitat- en Vogelrichtlijn – Herziening 2022. Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, DG Leefmilieu, Brussel, België: s. 27.

6.2	Bioturbationspotentialet (BPc), en indikator til evaluering af det bentiske økosystems funktion, har en minimumsværdi på 0,60 (som bestemt via BEQI-proceduren) for *A. alba*-samfundet i anden halvdel af året.
7	Den autonome udvikling af *L. conchilega*-samlinger forhindres ikke
7.1	De 3D-strukturer, som *L. conchilega* danner, bevares
7.2	Tæthederne af de *L. conchilega*-arter, der er tilknyttet revene (f.eks. *Eumida sanguinea, Pariambus typicus, Microprotopus maculatus* og *Phyllodoce* spp.) viser ikke en nedadgående tendens
8	Som minimum bevares overfladearealet af naturligt forekommende hårde substrater
8.1	For grusbunde bør forholdet mellem hårde substratoverflader (dvs. overflader koloniseret af epifauna på hårdt substrat) og bløde sedimentoverflader (dvs. overflader oven på det hårde substrat, som forhindrer udvikling af substratfauna) ikke udvise en negativ tendens i foruddefinerede testområder.
9	Der sker en genopretning af mere naturlige bunddyrssamfund i grusbundene
9.1	Der har været en stigning i artsrigdommen inden for taksa, der typisk er forbundet med hårde substrater (især Porifera, Cnidaria, Bryozoa, Polychaeta, Malacostraca, Maxillopoda, Gastropoda, Bivalvia, Echinodermata og Ascidiacea).
9.2	Der er en stigning i hyppigheden eller mediantætheden af voksne eller modne kolonier af mindst halvdelen af de vigtigste og længstlevende arter i grusbanker: naturligt forekommende fladøsters (*Ostrea edulis*), blåmusling (*Mytilus edulis*), almindelig konksnegl (*Buccinum undatum*), dødningehånd (*Alcyonium digitatum*), opretstående svampe (f.eks. havfruehandskesvamp (*Haliclona oculata*)) og opretstående mosdyr (f.eks. havkørvel (*Alcyonidium* spp.) og bladhornsrev (*Flustra foliacea*))
9.3	Der er en stigning i median kropsstørrelse for de større bentiske arter: Konksnegl (*Buccinum undatum*) og edderkoppekrabber (Majidae spp.)
9.4	Der er en stigning i antallet og størrelsen af sandrørorm (Ross-orm) (*Sabellaria spinulosa*)-rev og i antallet af klynger af trekantede rørorme (*Pomatoceros* (*Spirobranchus*) *triqueter*) – Type 1
9.5	Der sker genopretning af grusbanker som gydeområder for sild (*Clupea harengus*) og som ægaflejringssteder for rokker og hajer

iii) **Eksempel fra Grækenland**

Bevaringsmålsætninger for naturtypen *Posidonia*-enge (*Posidonion oceanicae*) (1120) i NISOS GYAROS KAI THALASSIA ZONI SCI-SPA (GR4220033) ([130]).

Parameter	Måleenhed	Mål	Specifikt mål
Areal	Hektar	199,4	Vedligeholdelse
Rhizomvækststrategi (på 15 m dybde)	% af plagiotrope jordstængler	< 10 %	Vedligeholdelse
Dybde af den nedre distributionsgrænse	Meter	≥ 35	Vedligeholdelse
Engdækning (ved 15 m dybde)	% af det samlede levestedsområde	> 80 %	Vedligeholdelse
Dynamik (stabilitet, udbredelse, indskrænkning) af eng i den nedre udbredelsesgrænse	Typologi for nedre grænse for engudbredelse	Fremskridt	Vedligeholdelse
Bevaringsindeks (ved 15 m dybde)	Indeks (Conservation Index – CI)	> 0,9	Vedligeholdelse
Engtæthed (15 m dybde)	Skud pr. m^2	> 500	Vedligeholdelse

([130]) Government Gazette: Serie II, nr. 1807/22.3.2023.

iv) **Eksempel fra Bulgarien**

Parametre for fastsættelse af de specifikke bevaringsmålsætninger for arten *Puffinus yelkouan* på lokaliteten BG0002077 Bakerlata ([131]).

Parameter	Enhed	Mål–værdi	Yderligere oplysninger	Lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger
Population: Størrelsen af den migrerende population	Antal individer	Mindst 20 individer	Målværdien fastsættes på grundlag af data fra standarddataformularen og data fra eBird. Antallet af individer, der passerer under migrationen, er i høj grad afhængigt af vejrforholdene. Artens tilstedeværelse i området er uregelmæssig under migrationen.	Opretholdelse af antallet af migrerende individer i området på mindst 20 gennem bevarelse af fourageringshabitater
Artens levested: Areal af egnede fourageringsområder for arten	Ha	Mindst 21 110	Arten fouragerer i Burgasbugten. Bestemt på grundlag af procentvis andel fra naturtype N01-havområder og -bugter. Arealet på lokaliteten er 21 110 ha.	Bevarelse og vedligeholdelse af naturtyperne på lokaliteten på mindst 21 110 ha.
Levested af arten: Økologisk tilstand for vandområder med levesteder for arten vurderet ud fra det biologiske kvalitetselement "Fisk" i henhold til vandrammedirektivet	5-trinsskala for økologisk tilstand	1 – Høj/ 2 – God	Fisk er omfattet af undersøgelser i henhold til vandrammedirektivet ved hjælp af det biologiske kvalitetselement "Fisk". Vandområders økologiske tilstand i henhold til det biologiske kvalitetselement "Fisk" vurderes på en skala med fem niveauer: Økologisk tilstand 1 – Høj 2 – God 3 – Moderat 4 – Dårlig 5 – Meget dårlig Overvågningen af indre og kystnære farvande foretages årligt af områdedirektoratet for "Sortehavsområdet" på fastlagte overvågningspunkter.	Opretholdelse og/eller forbedring af den økologiske tilstand for vandområder med egnede levesteder for arten, på niveau 2 – God eller 1 – Høj.

([131]) For yderligere oplysninger henvises til: https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/Natura2000ProtectedSites.

Bilag 2.

Inddragelse af interessenter i fastlæggelsen af fiskeriforvaltningsforanstaltninger

Samskabelse af havreservatet med småfiskere i det beskyttede havområde Cap d'Agde, Frankrig

Det beskyttede havområde Cap d'Agde er et Natura 2000-område i Lionbugten i Sydfrankrig. Det strækker sig over 6 152 hektar og omfatter forskellige levesteder af fællesskabsbetydning, såsom *Posidonia*-enge, koralline klipper, infralittorale klipper, bløde substrater og undersøiske vulkanske klippeplateauer. Der opstod bekymringer på grund af trusler mod parkens biodiversitet, de faldende fiskefangster og konflikter mellem fiskere og dykkercentre om brugen af havområdet. Disse forhold fremhævede behovet for bedre bevarelsesforanstaltninger og oprettelsen af et havreservat. Overvågning af Natura 2000-området ved hjælp af forskellige indikatorer bidrog også til at forbedre beskyttelsen af levestederne. Et havreservat blev derfor udpeget som et område med fiskeribegrænsninger eller "Cantonnement de pêche", oprettet i fællesskab af Natura 2000-forvaltere og lokale interessenter, herunder småfiskere og rekreative grupper.

Workshopper og interviews med småfiskere havde til formål at forstå deres forventninger, indsamle data om fiskeriaktiviteter og vurdere deres vilje til at bidrage til forvaltningen af fiskeriet inden for det beskyttede havområde.

Samtidig fastlagde teamet med ansvar for beskyttede havområder fem indikatorer (økologiske, sociale, økonomiske og ledelsesmæssige) for at bestemme reservatets placering. Lederne med ansvar for arbejdet med de beskyttede havområder udarbejdede ved hjælp af data fra fiskere og kort over marine levesteder forskellige scenarier for havreservatet. Disse blev vurderet i forhold til de tidligere definerede indikatorer.

De foreslåede scenarier blev præsenteret på et møde med alle erhvervsfiskere i Agde for at bekræfte reservatets placering og grænser.

De teams, der sammen med fiskerne foretog den indledende afgrænsning af havreservatet, samarbejdede med lokale interessenter, herunder dykkercentre, fritidsfiskerforeninger, fritidsfiskerivirksomheder og spydfiskeriforeninger, for at finjustere projektet yderligere. Dykkersektoren blev hørt yderligere, da det foreslåede reservat omfattede koralline dykkersteder. Efter disse drøftelser udarbejdede ledelsesteamet en endelig afgrænsning, som styringskomitéen for Natura 2000-området ved Agathoise-kysten godkendte.

Det endelige validerede scenarie for reservatet er en 310 hektar stor pentagon, der beskytter 46 % af det beskyttede havområdes koralline habitat og omfatter et strengt beskyttet område, hvor dykning, fiskeri, ankring og opmudring er forbudt.

Bilag 3.

Inspektion og overvågning af fiskeriet

Integreret fjernovervågningssystem for øen Gyaros i Kykladerne, Grækenland

På øen Gyaros i Grækenland er der installeret et innovativt og integreret fjernovervågningssystem, der er udviklet til at bekæmpe ulovligt fiskeri. WWF Hellas udviklede og drev systemet fra 2015 til 2022 i samarbejde med de relevante havnemyndigheder og med brug af avanceret teknologi.

Systemernes primære formål er at styrke overvågningen af det marine beskyttede område Gyaros, navnlig det omkringliggende havområde på 3 sømil. Ved at støtte de myndigheder, der er ansvarlige for forvaltningen af det beskyttede havområde, samt tilsyns- og håndhævelsesorganer, sikrer systemet, at gældende lovgivning og de tilhørende restriktioner overholdes. Systemet, der er udstyret med radarteknologi, gør det muligt at registrere mistænkelig aktivitet i realtid og opnå detaljerede oplysninger om fartøjers hastighed, kurs og – når identifikationsenheder er aktiveret – fartøjets type og identitet.

Fjernovervågningssystemet omfatter flere infrastrukturkomponenter, der er installeret på diverse udvalgte lokaliteter. Disse omfatter toppen af Gyaros-øen, antenneparken på Syros-øen, hovedkvarteret for den Central Aegean Management Unit for Protected Areas (PAMU) og hovedkvarteret for Syros havnemyndighed.

Den vigtigste overvågningsenhed befinder sig oven på en gammel bunker på toppen af Gyaros-øen. Denne enhed består af en SIMRAD-radar, et EOD-100 infrarødt kamera med høj opløsning i militærklasse og en sender, der videresender signaler til Syros. På antenneparken på Syros-øen opfanger en modtager signalet fra Gyaros og sender det til det centrale ægæiske PAMU-kontor, hvor overvågningspersonale modtager notifikationer i realtid, så der kan reageres hurtigt på potentielle overtrædelser.

Fra 2024 har Naturmiljø- og Klimaændringsagenturet (NECCA) i henhold til samarbejdsmemorandummet mellem Miljø- og Energiministeriet, Ministeriet for Maritime Anliggender og Øpolitik samt WWF Hellas overtaget ejerskabet og forvaltningen af systemet.

Bilag 4

Anvendelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af rev og sandbanker i Østersøen

I Tysklands eksklusive økonomiske zone (EEZ) i Østersøen er følgende særlige bevaringsområder udpeget for at beskytte naturtyperne "Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand" (1110) (Sandbanker) og/eller rev (1170): Fehmarnbelt, Kadetrinne, Westliche Rönnebank, Adler Ground og Pommersche Bucht mit Oderbank.

Når lokaliteterne er optaget på fællesskabslisten, er Tyskland i henhold til habitatdirektivets artikel 4, stk. 4, forpligtet til at gennemføre de nødvendige bevarelsesforanstaltninger hurtigst muligt og senest inden for seks år for at sikre, at arters og levesteders gunstige bevaringsstatus opretholdes eller genoprettes.

En af de vigtigste bevaringsmålsætninger i de særlige bevaringsområder i den tyske eksklusive økonomiske zone er at opretholde og genoprette den næsten naturlige karakter af bentiske samfund, der især er kendetegnet ved arter med lang levetid.

Den tyske rapport om bevaringsstatus for arter og levesteder, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet, for rapporteringsperioden 2013-2018 viste, at naturtyperne sandbanker (1110) og rev (1170) i den marine biogeografiske region Østersøen har en ugunstig bevaringsstatus. Fiskeriforvaltningsforanstaltninger er derfor kun en del af, hvad der er nødvendigt for at nå lokaliteternes bevaringsmålsætninger og forbedre naturtypernes bevaringsstatus.

Det vigtigste redskab til at opnå en gunstig bevaringsstatus for naturtyperne rev og sandbanker er i henhold til habitatdirektivet er at forbedre levestedernes tilstand i de udpegede særlige bevaringsområder. Da erhvervsfiskeriet i den eksklusive økonomiske zone er omfattet af den fælles fiskeripolitik, skal bevarelsesforanstaltninger for at overholde habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, gennemføres som forvaltningsforanstaltninger i henhold til artikel 11 og 18 i forordningen om den fælles fiskeripolitik.

Tyskland udstedte i september 2017 bekendtgørelser om beskyttede områder for at gennemføre habitatdirektivets artikel 6, stk. 1 og 2, og udarbejdede derefter områdespecifikke forvaltningsplaner med foranstaltninger til regulering af menneskelige aktiviteter inden for de beskyttede områder, f.eks. sand- og grusudvinding, vindmølleparker og skibsfart, med henblik på at opnå en gunstig bevaringsstatus for beskyttede levesteder og arter. Disse forvaltningsplaner blev udarbejdet inden for rammerne af en national koordineringsproces og trådte i kraft i februar 2022, mens der i 2021 blev vedtaget en maritim fysisk plan for den tyske eksklusive økonomiske zone. Planen sætter rammer for de beskyttede områders sikkerhed i den fysiske planlægning, hvilket også er meget vigtigt for gennemførelsen af havstrategirammedirektivet.

I overensstemmelse med artikel 11 og 18 i forordningen om den fælles fiskeripolitik blev der i 2022 foreslået følgende fiskeriforvaltningsforanstaltninger for at beskytte naturtyperne 1110 Sandbanker og 1170 Rev i de særlige bevaringsområder i den tyske eksklusive økonomiske zone i Østersøen:

1) Fehmarnbelt SAC: Udelukkelse af fiskeri med mobile bundslæbende redskaber i sandbanke- og revområder året rundt for at beskytte naturtyperne 1110 Sandbanker og 1170 Rev.

2) Kadetrinne SAC: Udelukkelse af fiskeri med mobile bundslæbende redskaber i revområder året rundt for at beskytte naturtype 1170 Rev.

3) Westliche Rönnebank SAC: Udelukkelse af fiskeri med mobile bundslæbende redskaber i hele det særlige bevaringsområde året rundt for at beskytte naturtype 1170 Rev.

4) Adlergrund SAC: Udelukkelse af fiskeri med mobile bundslæbende redskaber i hele det særlige bevaringsområde året rundt for at beskytte naturtyperne 1110 Sandbanker og 1170 Rev.

5) Pommersche Bucht mit Oderbank SAC: Forbud mod fiskeri med mobile bundslæbende redskaber i sandbankeområder året rundt for at beskytte naturtype 1110 Sandbanker.

Udelukkelseszonerne er foreslået for at sikre, at ikke blot de beskyttede bentiske naturtyper, men også tilstødende områder og områder mellem strukturerne (f.eks. Fehmarnbelt, Kadetrinne) beskyttes mod de negative virkninger af mobile bundslæbende redskaber.

Disse fiskeriforvaltningsforanstaltninger, som Tyskland har foreslået, dannede grundlag for forhandlinger med andre medlemsstater med en forvaltningsmæssig interesse i de relevante fiskerier med henblik på at nå til enighed om en fælles henstilling i henhold til artikel 11, stk. 3, i forordningen om den fælles fiskeripolitik.

Den formelle proces begyndte med det første møde den 6. april 2022, og efter en række møder og høring af Det Rådgivende Råd for Østersøen blev forslaget vedtaget af BALTFISH-gruppen på højt niveau den 22. august 2022. Den 7. september 2022 forelagde BALTFISH en fælles henstilling med forslag til fiskeribevarelsesforanstaltninger til delvis beskyttelse af de særlige bevaringsområder Fehmarnbelt, Kadetrinne og Pommersche Bucht mit Oderbank, samt alle dele af områderne Westliche Rönnebank og Adlergrund i den tyske eksklusive økonomiske zone.

STECF vurderede den forelagte fælles henstilling i november 2022 ([132]) og konkluderede, at forslaget udgør et positivt initiativ, der vil give øget beskyttelse af rev og sandbanker i de pågældende områder.

Kommissionen ændrede delegeret forordning (EU) 2017/117 ([133]) om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Østersøen for at indføre de nye foranstaltninger, som Tyskland har foreslået.

([132]) Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) – rapport fra det 71. plenarmøde (STECF-PLEN-22-03). Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/016673, JRC132078.

([133]) Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/117 af 5. september 2016 om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Østersøen og om ophævelse af delegeret forordning (EU) 2015/1778 (EUT L 19 af 25.1.2017, s. 1).

Bilag 5

Vurdering af risikoen forbundet med indvirkningen af kommercielt fiskeri på arter og levesteder i Natura 2000-havområder

1. **Risikovurdering af fiskeriaktiviteter, der forringer marine levesteder og påvirker Natura 2000-bevaringsmålsætninger (Frankrig)**

I 2014 anmodede det franske miljøministerium PatriNat ([134]) om at koordinere et projekt, hvor følsomheden af franske bentiske levesteder på fastlandet over for menneskeskabte påvirkninger vurderes, idet ekspertise fra det bredere videnskabelige samfund inddrages. Den metodiske ramme for vurdering af marine levesteders følsomhed, terminologi, habitat- og påvirkningsenheder samt vejledning i, hvordan de resulterende evalueringer anvendes, blev præsenteret i den metodiske rapport, der blev offentliggjort i 2019 ([135]).

Metodologien blev udviklet for at frembringe standardiserede resultater med henblik på at være i overensstemmelse med andre tilsvarende europæiske metodologier til støtte for risiko-/sårbarhedsvurderinger på lokalt, regionalt, nationalt og internationalt niveau, herunder i henhold til habitatdirektivet, havstrategirammedirektivet og OSPAR-konventionen.

Hovedformålet med denne metode er at vurdere risiciene ved kommercielt havfiskeri, der kan forringe naturtyper af fællesskabsbetydning (og arternes levesteder), der er udpeget som Natura 2000-områder, idet problemerne overvejes på lokalt plan og håndteres konsekvent på nationalt plan.

Analysen gør det muligt at identificere, i hvilket omfang kommercielt havfiskeri påvirker bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-områder og at prioritere eventuelle nødvendige foranstaltninger. Analysen giver en række resultater, herunder data om fiskeriaktiviteter og levesteder, kort og rapporter. Metoden gennemføres i to trin.

Trin 1: Vurdere risikoen for forringelse af marine levesteder af fællesskabsbetydning

Vurderingen af risikoen for forringelse af marine levesteder er baseret på flere parametre vedrørende levestedernes udbredelse og følsomhed samt udbredelsen og typerne af fiskeriaktiviteter i Natura 2000-området. Tilgangen til risikovurdering består i geografisk sammenlægning (i GIS) af tre informationsniveauer på Natura 2000-områdets skala:

1) fordeling af bentiske levesteder af fællesskabsbetydning i Natura 2000-området

2) beskrivelse af fiskeriaktiviteter og tilknyttede belastninger inden for Natura 2000-området

3) identifikation af samspillet mellem fiskeriaktiviteter og levesteder af fællesskabsbetydning på lokaliteten.

Samspillet mellem kommercielt fiskeri og marine levesteder af fællesskabsbetydning identificeres ved at bestemme sandsynligheden for, at levesteder eksponeres – med hensyn til følsomhed – for de belastninger, som fiskeredskaber genererer, ved hjælp af geospatiale analyser. Risikomatricen for forringelse af levesteder opnås ved at integrere matricen for følsomheden af bentiske levesteder (udarbejdet af National Museum of Natural History i 2016) med matricen for fysiske belastninger forårsaget af fiskeredskaber, som blev udarbejdet af IFREMER i 2019).

I analysen integreres fem niveauer af levesteders følsomhed med fire niveauer af belastning fra aktiviteten, hvilket resulterer i fire mulige risikoniveauer (ingen, lille, moderat eller stærk risiko).

Trin 2: Kvalificere risikoen for at underminere bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-området

Hvis resultaterne af trin 1 kvalificerer risikoen som moderat eller stærk, integreres de derefter med lokale økologiske parametre og lokale parametre vedrørende kommercielt fiskeri.

Betydningen af hvert levested, der er defineret i lokalitetens forvaltningsplan (Documents d'objectifs – DOCOB), afspejler Natura 2000-områdets betydning med hensyn til at opnå en gunstig bevaringsstatus for levestedet og skal derfor specifikt tages i betragtning i de lokale parametre. For bedre at kunne vurdere den lokale kontekst tages der hensyn til andre parametre, som udvælges på grundlag af de tilgængelige data, på en samordnet måde og baseret på ekspertvurderinger.

([134]) https://www.patrinat.fr/.
([135]) https:/www.natura2000.fr/analyse-risque-natura-2000-peche-professionnelle.

Hvis en analyse endvidere konkluderer, at der er en stærk eller moderat risiko for at underminere lokalitetens bevaringsmålsætninger, vil virkningerne sandsynligvis være betydelige, og derfor skal forvaltningsforanstaltninger – navnlig reguleringsmæssige foranstaltninger – fremlægges til vedtagelse af de kompetente myndigheder.

2. Fælles metode til vurdering af fiskeriets indvirkning på Natura 2000-havområder (havekspertgruppen)

I 2012 blev der på baggrund af relevante metoder på tværs af de regionale have udviklet en fælles EU-tilgang til vurdering af fiskeriets indvirkning på Natura 2000-havområder, som blev drøftet i Kommissionens havekspertgruppe. Det giver lokalitetsforvaltere mulighed for at prioritere og fokusere indsatsen på at regulere fiskeriaktiviteter, der anses for at have potentiel indvirkning på Natura 2000-områder. Denne tilgang indebærer en gennemgang af tilgængelige relevante oplysninger for at kategorisere de potentielle indvirkninger og de tilhørende forvaltningsmuligheder. Metoden gennemføres i to trin (figur 2):

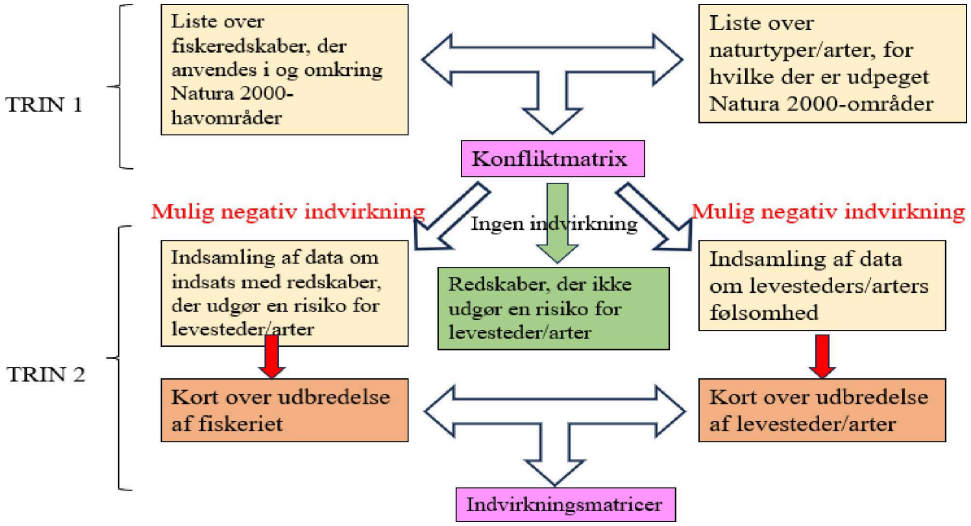

Figur 2. Metodeprotokol til vurdering af fiskeriets indvirkning på Natura 2000-havområder.

Trin 1: Kvalitativ vurdering af virkninger

De minimumsoplysninger, der kræves for at vurdere fiskeriaktiviteters indvirkning på Natura 2000-havområder, er en liste over:

a) alle levesteder/arter, som Natura 2000-havområdet er udpeget for, dvs. levesteder opført i bilag I, arter opført i bilag II til habitatdirektivet og bilag I til fugledirektivet samt regelmæssigt forekommende trækfugle. Listen kan fås fra Natura 2000-standarddataformularerne

b) fiskeredskaber, der anvendes i Natura 2000-havområderne og i nærheden af dem, og som kan have indvirkning på områderne.

De to lister ovenfor anvendes til at udarbejde konfliktmatricerne, én for levesteder (tabel 1) og én for arter (tabel 2). For hvert levested og hver art, som Natura 2000-området er udpeget for, bør matricerne angive, om hver type redskab kan have en negativ indvirkning på dem, selv om matricerne ikke angiver omfanget eller betydningen af indvirkningen, kun tilstedeværelsen eller fraværet af konflikt.

De redskabstyper, der kan have negative konsekvenser for specifikke levesteder/arter i Natura 2000-områderne, kan udvælges ved hjælp af de to matricer. Kun dette redskab og disse levesteder/arter vil blive undersøgt nærmere i trin 2.

Tabel 1 Et hypotetisk eksempel på en konfliktmatrix for levesteder, som lokaliteten er udpeget for.

Levesteder af EU-interesse	Fiskeriredskaber						
	Bund–trawl	Flyde–trawl	Bom–trawl	Fartøjs-trukken skraber	Garn	Langliner	Osv.
1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand							
1120 Posidonia-bevoksninger							
1150 Kystlaguner							
Osv.							

Tabel 2 Et hypotetisk eksempel på en konfliktmatrix for arter, som området er udpeget for.

Arter af EU-interesse	Bifangst efter fiskeredskab							Andre virkninger		
	Bund–trawl	Flyde–trawl	Bom–trawl	Slæbt skraber	Garn	Lang–liner	Osv.	Mangel på føde	Forstyrrelse	Udsmid
Caretta caretta										
Tursiops truncatus										
Calonectris diomedea										
Osv.										

Trin 2: Semikvantitativ vurdering af virkninger

De nødvendige oplysninger til dette trin er fordelingen af levesteder og arter samt deres levesteder (som lokaliteten er udpeget for), og udbredelsen af fiskeriaktiviteter i Natura 2000-områderne. Navnlig gælder følgende:

1. Rumlig og tidsmæssig fordeling af levesteder/arter.

   De indsamlede oplysninger bør så vidt muligt indeholde følgende:

   — økologi for levesteder (herunder levestedernes typiske arter) og arter, som området er udpeget for

   — specifikke bevaringsmålsætninger for hvert af de elementer, som lokaliteten er udpeget for

   — beskrivelse af den rumlige og tidsmæssige fordeling af levesteder (herunder levestedernes typiske arter) og arter, som lokaliteten er udpeget for

— data om levesteder/arter, herunder tilstand samt gunstig bevaringsstatus og -tilstand

— lokalitetens betydning på nationalt plan og i den biogeografiske region for bevaringen af relevante levesteder/arter

— data om bestande af arter og om arters brug af området til aktiviteter såsom fødesøgning, ynglen osv.

— intolerance, mulighed for genopretning og efterfølgende følsomhed over for forstyrrelser fra fiskeri for levesteder/artsbestande.

Der bør på grundlag af de indsamlede oplysninger udarbejdes sammenfattende formularer med beskrivelse af specifikke levesteder/arter eller grupper af arter samt kort over fordelingen af levesteder, der er følsomme over for fiskeripres inden for Natura 2000-havområdet, og over fordelingen af artsbestande. Hvis det er relevant, bør der også udarbejdes kort over lokalitetens anvendelse af arter på forskellige årstider.

2. Rumlig og tidsmæssig fordeling af fiskeriindsats og fiskeriintensitet

For hver type redskab, der er identificeret i den foregående fase, bør der i det mindste for de tre foregående år indsamles geografiske og tidsmæssige data om fiskeriindsatsen inden for Natura 2000-områderne. Det betyder i praksis, at der anvendes logbøger og, for større fartøjer, automatiske positionsmeldeanordninger (f.eks. fartøjsovervågningssystemer – FOS).

Det skal understreges, at den rumlige og tidsmæssige fordeling af det samlede fiskeri i Natura 2000-områderne bør omfatte alle fartøjer, dvs. både med og uden automatiske positionsmeldeanordninger (satellitsporing), der tilhører de nationale og internationale flåder, som opererer i områderne.

Der bør på grundlag af de indsamlede oplysninger udarbejdes kort over fordelingen af fiskeriintensitet (defineret som fiskeriindsats pr. arealenhed pr. tidsenhed) inden for hver enkelt Natura 2000-havområde på de forskellige årstider (vinter, forår, sommer, efterår). Der bør også udarbejdes kumulative kort over den samlede fiskeriintensitet på de fire årstider.

Data om den rumlige og tidsmæssige fordeling af fiskeriaktiviteter og tilknyttede belastninger bør kombineres med rumlige data om levesteds- og artsfordeling og med tidsmæssige data om den biologiske cyklus for arter af EU-interesse. Overlayanalyser vil fastlægge potentielle konflikt- og konfliktfri områder i forhold til de afgrænsede grænser for Natura 2000-områderne (tilstedeværelse/fravær af konflikt). Der vil blive udarbejdet forskellige kort, der er specifikke for hver naturtype/art. Næste fase vil være at vurdere, om der er potentielle konflikter mellem bevaringsmålsætningerne og områdets anvendelse.

3. Levesteders/artsbestandes følsomhed over for fiskeritrykket

Analysen af levesteders og arters følsomhed over for de forskellige aspekter af fiskeritrykket bør foretages, hvor der er potentielle konflikter mellem bevaringsmålsætninger og områdets anvendelse (dvs. hvor fiskeri overlapper stedligt og tidsmæssigt med de relevante levesteders og arters udbredelsesområder).

Sammenhængen mellem resultaterne af konfliktanalysen og følsomhedsvurderingen for de levesteder/arter, der kan blive berørt, vil muliggøre en vurdering og rangordning af levestedernes/artsbestandens følsomhed i forhold til den faktiske forstyrrelse, som fiskeriet forårsager. Rangordningen af fiskeriets indvirkning på levesteder/arter bør foretages ved ekspertvurdering som en kombination af fiskeriintensitet og følsomhed og bør tage hensyn til de relevante levesteders/arters bevaringsstatus. Ad hoc-ekspertworkshopper kan arrangeres i dette øjemed.

En omfattende påvirkningsmatrix, inklusive rangordning af påvirkningen og beskrivelse af typen af påvirkning, skal udfyldes for hver Natura 2000-lokalitet for hvert levested/hver art, der kan være i konflikt med fiskeriaktiviteter.

3. **Oversigt over de potentielle interaktioner og virkninger af kommercielle fiskerimetoder på marine levesteder og arter, som er beskyttet i henhold til EU's habitatdirektiv**

I 2014 blev der udarbejdet og drøftet et andet dokument i havekspertgruppen, som bidrog til den kvalitative vurdering, der kræves for trin 1 og første fase af trin 2 i den fælles metode til vurdering af fiskeriets indvirkning på Natura 2000-havområder (se bilag 5.2). Den giver et overblik over samspillet, belastningerne og virkningerne af kommercielle fiskerimetoder på marine Natura 2000-levesteder og -arter (i grupper), opsummerer Natura 2000-levesteders og -arters følsomhed over for forskellige fiskerimetoder og giver et overblik over, hvor sårbare de er. Det skal bemærkes, at denne rapport var en selektiv gennemgang på tidspunktet for offentliggørelsen og ikke en vurdering af virkningerne af alle typer fiskeredskaber for alle europæiske marine levesteder og arter. Det skal også bemærkes, at dette er et fortsat forskningsområde med igangværende internationale undersøgelser og regelmæssige publikationer.

Der er anvendt fagfællebedømte kilder og grå litteratur til at udarbejde sammendrag af:

1) de potentielle fysiske, kemiske og biologiske belastninger, der er forbundet med forskellige fiskerimetoder

2) samspillet mellem Natura 2000-elementer og disse belastninger

3) den mulige sårbarhed, som anvendelsen af bestemte fiskeredskaber giver anledning til for levesteder og arter, der er beskyttet i Natura 2000-områder.

Oplysningerne bør tilpasses under hensyntagen til nationale forhold (såsom de mest relevante fiskerier eller eventuelle redskabsændringer) og kan af medlemsstaterne anvendes til trin 2 – udarbejdelse af lokalitetsspecifikke matricer over fiskeriets indvirkning på Natura 2000-områder og -elementer.

Kumulative virkninger er stedsspecifikke og er derfor ikke taget i betragtning i de generiske matricer. Følsomhed hverken vurderes direkte eller kvantificeres i dette dokument, og der vil derfor i sidste ende være behov for vurderinger af levesteders følsomhed for at opnå mere præcise vurderinger af sårbarhed for de enkelte lokaliteter.

Dokumentet indeholder tabeller, der giver en tjekliste over de potentielle virkninger af forskellige fiskerimetoder på Natura 2000-levesteder og -arter. Nogle eller alle disse arter og levesteder kan være til stede på bestemte lokaliteter, og betydningen af de deraf følgende virkninger vil i så fald afhænge af levestedets og arternes følsomhed og af lokale forhold, herunder deres evne til at komme sig og variationen inden for naturtyperne. Disse overvejelser betyder, at det er afgørende at foretage en lokalitetsspecifik analyse af virkningerne for at understøtte ethvert forvaltningsforslag, selv om det muligvis ikke er nødvendigt at foretage en yderligere vurdering, hvis der er stærke beviser for, at skader fra et bestemt redskab/en bestemt aktivitet på et udpeget træk er udbredt.

Matricerne viser, at marine Natura 2000-levesteder og -arter er potentielt sårbare over for en række fysiske, kemiske og biologiske belastninger, der er forbundet med forskellige fiskerimetoder (jf. tabel 3 og 4). Hvis interaktion er sandsynlig, skyldes det i de fleste tilfælde, at naturtypen eller arten vides at være sårbar over for fiskerimetoden/-påvirkningen. Hvis interaktion er mulig, kan de være sårbare i nogle tilfælde eller på bestemte lokaliteter eller i særlige situationer. Der er også interaktioner, der anses for usandsynlige, eller hvor der i øjeblikket ikke foreligger tilstrækkelige oplysninger til at drage nogen konklusion. Medlemsstaterne kan anvende disse tabeller i forbindelse med deres vurdering af fiskeriaktiviteter, der muligvis kan påvirke de levesteder og arter, der er beskyttet i Natura 2000-havområder.

Tabel 3 Matrix, der opsummerer Natura 2000-levesteders potentielle sårbarhed over for forskellige fiskerimetoder.

RED–SKABS–KLASSE	RED–SKABS–GRUPPE	REDSKABSTYPE	Sandbanker	*Posidonia*-bevoksninger	Flodmundinger	Mudder og sandflader	Kystlaguner	Større lavvandede bugter/vige	Rev	Undersøiske formationer forårsaget af udstrømmende gas	Boreale smalle havarme i Østersøen	Havgrotter, der står helt eller delvis under vand
Skrabere	Skrabere	Fartøjstrukken skraber										
		Mekaniseret/ sugedrager										
Trawl	Bundtrawl	Skovlbundtrawl										
		Dobbelttrawl										
		Parbundtrawl										
		Bomtrawl										
	Pelagisk trawl	Pelagisk ottertrawl										
		Parflydetrawl										

REDSKABS–KLASSE	REDSKABS–GRUPPE	REDSKABSTYPE	Sandbanker	*Posidonia*-bevoksninger	Flodmundinger	Mudder og sandflader	Kystlaguner	Større lavvandede bugter/vige	Rev	Undersøiske formationer forårsaget af udstrømmende gas	Boreale smalle havarme i Østersøen	Havgrotter, der står helt eller delvis under vand
Kroge og liner	Stænger og liner	Hånd- og stangliner										
		Dørgeliner										
	Langliner	Flydeliner										
		Langline til bundfiskeri										
Fælder	Fælder	Tejne og fælder										
		Ruser										
		Ikke-overdækkede bundgarn										
Garn	Garn	Toggergarn										
		Bundsat garn										
		drivgarn										
Vod	Omkred–sende net	Not										
		Uden snurpewire (lampara)										
	Vod	Flyshootervod										
		Snurrevod										
		Vod trukket af to fartøjer										
		Strandvod og vod brugt fra fartøj										

Sandsynlig sårbarhed	
Mulig sårbarhed	
Usandsynlig sårbarhed	
Begrænsede oplysninger	

Sandsynlig: levestedet er kendt for at være sårbart over for fiskerimetoden i de fleste tilfælde
Mulig: levestedet kan være sårbart over for fiskerimetoden i visse tilfælde eller på bestemte lokaliteter eller i bestemte situationer

Tabel 4 Matrix, der opsummerer potentielle sårbarheder for Natura 2000-arter/-artsgrupper i forhold til forskellige fiskerimetoder.

			Hvaler		Sæler				Skildpadder		Fisk					Havfugle, vandfugle og vadefugle
			Almindeligt marsvin	Øresvin	Gråsæl	Spættede seler	Ringsæl	Middelhavets munkesæl	Uægte kareteskildpadde	Suppeskildpadde	Stør (Adriaterhavet og Atlanten)	Snæbel	Lampret (hav-, flod-)	Sild (stav-, maj-, kaspisk, stam-, Azov)	Canestrinis kutling	
RED–SKABS–KLASSE	RED–SKABS–GRUPPE	RED–SKABS–TYPE														
Skrabere	Skrabere	Fartøj–strukken skraber														
		Mekaniseret/ skraber														
Trawl	Bundtrawl	Skovlbund-trawl														
		Dobbelt–trawl														
		Parbund–trawl														
		Bomtrawl														
	Pelagisk trawl	Pelagisk ottertrawl														
		Parflyde–trawl														
Kroge og liner	Stænger og liner	Hånd- og stangliner														
		Dørgeliner														
	Langliner	Flydeliner														
		Langline til bund–fiskeri														
Fælder	Fælder	Tejne og fælder														
		Ruser														
		Ikke-over–dækkede bundgarn														

			Hvaler		Sæler				Skildpadder		Fisk					
			Almindeligt marsvin	Øresvin	Gråsæl	Spættede sæler	Ringsæl	Middelhavets munkesæl	Ægte kareteskildpadde	Suppeskildpadde	Stør (Adriaterhavet og Atlanten)	Snæbel	Lampret (hav-, flod-)	Sild (stav-, maj-, kaspisk, stam-, Azov)	Canestrinis kutling	Havfugle, vandfugle og vadefugle
RED–SKABS–KLASSE	RED–SKABS–GRUPPE	RED–SKABS–TYPE														
Garn	Garn	Togger–garn														
		Bundsat garn														
		Drivgarn														
Vod	Om–kredsende net	Not														
		Uden snurpe–wire (lampara)														
	Vod	Fly–shootervod														
		Snurrevod														
		Vod trukket af to fartøjer														
		Strandvod og vod brugt fra fartøj														

Sandsynlig sårbarhed	
Mulig sårbarhed	
Usandsynlig sårbarhed	
Begrænsede oplysninger	

Sandsynlig: levestedet er kendt for at være sårbart over for fiskerimetoden i de fleste tilfælde
Mulig: levestedet kan være sårbart over for fiskerimetoden i visse tilfælde eller på bestemte lokaliteter eller i bestemte situationer

Bilag 6

Anvendelse af foranstaltninger for at undgå forringelse af revstrukturer som følge af fiskeriaktiviteter, Østersøen

Medlemsstaterne er ansvarlige for at sikre en gunstig bevaringsstatus for udpegede marine levesteder og arter i deres respektive Natura 2000-net og for at træffe passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyper og levesteder for arter samt forstyrrelse af de arter, som Natura 2000-området er udpeget for.

I Danmark gennemføres de vigtigste bestemmelser i habitatdirektivets artikel 6 om beskyttelse og forvaltning af Natura 2000-områder for hver sektor, dvs. den kompetente myndighed, der er ansvarlig for at gennemføre de nødvendige foranstaltninger, som er identificeret gennem Natura 2000-forvaltningsplanerne. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er den myndighed, der er ansvarlig for at udforme fiskerilovgivning samt fiskerikontrol og håndhævelse af gennemførte forvaltningsforanstaltninger. I juni 2008 blev fiskeriloven ændret, så den omfattede habitatdirektivets bestemmelser ([136]).

Danmark har udpeget 97 Natura 2000-havområder i dansk territorialfarvand i den vestlige del af Østersøen, Kattegat, Skagerrak og Nordsøen. Udpegningen er sket i overensstemmelse med administrativ bekendtgørelse nr. 408/2007 ([137]) og efterfølgende ændringer hertil, som fastsætter de overordnede bevaringsmålsætninger som grundlag for forvaltningen af Natura 2000-områder. Der er udpeget i alt 65 Natura 2000-områder for revstrukturer (habitatkoder: H1170 (rev) og H1180 ("undersøiske strukturer, der er dannet af udstrømmende gasser", også kendt som boblerev)).

I december 2011 blev der vedtaget naturforvaltningsplaner for områder, som var udpeget før 2010 ([138]). I forbindelse med planernes vedtagelse blev lokaliteterne desuden udpeget som særlige bevaringsområder. I december 2012 offentliggjorde Miljøministeriet Natura 2000-forvaltningsplanerne. Forvaltningsplanerne indeholder en beskrivelse af de levesteder og arter, som lokaliteten er udpeget for, den nuværende bevaringsstatus for disse levesteder og arter, eventuelle trusler samt foranstaltninger, der skal træffes. I alle forvaltningsplaner for Natura 2000-havområder, der er udpeget for rev, bør der træffes foranstaltninger i forhold til fiskeri med mobile bundslæbende redskaber.

I foråret 2011 lancerede Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri/NaturErhvervstyrelsen et initiativ til at beskytte revstrukturer mod fiskeri i Natura 2000-områder i den danske del af den vestlige Østersø mellem basislinjen og 12-sømilegrænsen:

1) Munkegrund (EU-lokalitetskode: DK00VA304)

2) Hatterbarn (EU-lokalitetskode: DK00VA255)

3) Ryggen (EU-lokalitetskode: DK00VA253)

4) Broen (EU-lokalitetskode: DK00VA256)

5) Ertholmene (EU-lokalitetskode: DK007X079)

6) Davids Banke (EU-lokalitetskode: DK00VA308)

7) Bakkebrædt og Bakkegrund (EU-lokalitetskode: DK00VA310).

Formålet med forslaget var at sikre tilstrækkelig beskyttelse af udpegede revstrukturer mod fiskeri og dermed bidrage til forpligtelsen til at opnå gunstig bevaringsstatus (da der endnu ikke var opstillet lokalitetsspecifikke bevaringsmålsætninger for danske marine levesteder) for naturtyper med kode H1170 i overensstemmelse med habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, hvori det hedder, at medlemsstaterne skal træffe passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyper og levesteder for arter samt forstyrrelse af de arter, som områderne er udpeget for. Ifølge Natura 2000-planerne for de syv lokaliteter er fiskeri med mobile bundslæbende redskaber angivet som en trussel mod revstrukturer ([139]) og som en mulig trussel mod sandbanker.

([136]) Fiskeriloven: https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=121218.
([137]) Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=13043.
([138]) Bekendtgørelse nr. 1114 af 25. november 2011: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=139270.
([139]) Forvaltningsplaner: http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/Se_Planerne/.

Revstrukturernes bevaringsstatus i de syv lokaliteter er blevet vurderet som "ugunstig" på grund af fysiske forstyrrelser og et relativt højt næringsstofindhold i vandsøjlen. Der er generel enighed om, at fiskeri med mobile bundslæbende redskaber har en indvirkning på revstrukturerne, både med hensyn til fysisk forstyrrelse af revstrukturerne og den biodiversitet, der findes på revene.

Der blev foreslået at nedlægge forbud mod fiskeri med mobile bundslæbende redskaber i områder, der er kortlagt som rev (habitatkode H1170). De revstrukturer, der er kortlagt i Natura 2000-områderne, vil blive beskyttet mod fiskeriaktiviteters indvirkning ved at indføre bufferzoner omkring revstrukturerne, hvilket betyder, at der etableres en bufferzone på 240 meter omkring de kortlagte revstrukturer. NaturErhvervstyrelsen har modtaget videnskabelig rådgivning fra Danmarks Tekniske Universitets Institut for Akvatiske Ressourcer (DTU Aqua) om, hvilken metode der bør anvendes.

Den danske regering (den initiativtagende medlemsstat) havde til hensigt at træffe foranstaltninger, dvs. med hensyn til de fiskeriaktiviteter, som udøves af samtlige fartøjer, herunder fiskerfartøjer, der fører andre EU-medlemsstaters flag. For at anvende disse foranstaltninger på alle fartøjer har Danmark som initiativtagende medlemsstat i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik hørt Tyskland og Sverige ([140]), Det Rådgivende Råd for Østersøen, Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) og Kommissionen, nationale fiskeriforeninger/-organisationer og ikke-statslige organisationer (NGO'er).

Danmark indledte en procedure med Sverige og Tyskland for at vedtage en fælles henstilling om bevarelsesforanstaltninger i syv Natura 2000-områder i Kattegat og tre områder i Østersøen i sommeren 2014. Den 13. marts 2015 forelagde Danmark, Tyskland og Sverige en fælles henstilling til Kommissionen om fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af revstrukturer i danske Natura 2000-områder i Østersøen. Den fælles henstilling blev vedtaget af Kommissionen ved en delegeret retsakt (delegeret forordning 2017/117/EU) ([141]).

([140]) Sverige og Tyskland har fiskerirettigheder i den danske del af den vestlige Østersø inden for 12-sømilegrænsen.

([141]) Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/117 af 5. september 2016 om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Østersøen og om ophævelse af delegeret forordning (EU) 2015/1778 C/2016/5562 (EUT L 19 af 25.1.2017, s. 1).

Bilag 7

Anvendelse af passende vurdering på fiskeriaktiviteter

i) **Muslingefiskeri i Irland**

Dundalkbugten omfatter både et særligt beskyttet område (SPA IE0004026) og et særligt bevaringsområde (SAC IE0000455). Fiskeri efter hjertemusling (*Cerastoderma edule*) kan potentielt påvirke levesteder og vandfugle i det særlige bevaringsområde og det særligt beskyttede område i Dundalk Bay.

Fiskerikomitéen under Dundalks lokale rådgivende udvalg (LAC) udarbejdede og indsendte et udkast til en Natura-fiskeriplan (FNP) for hjertemuslinger i Dundalk Bay 2021-2025. I dette udkast til FNP fastsættes de forvaltningsordninger, der skal gennemføres af fartøjsejere med tilladelse til at fiske efter hjertemuslinger i Dundalk Bay. Det er en opfølgning på tidligere femårsplaner. Udkastet til FNP fastsætter betingelserne for fiskeri efter hjertemuslinger, såsom den minimumsbiomasse af hjertemuslinger, som er en betingelse for, at der gives tilladelse til fiskeri, en samlet tilladt fangstmængde (TAC), en nedlukning, når minimumsfangstraterne er nået (for at undgå for stor udtømning), og en nedlukning den 1. november hvert år for at beskytte overvintrende fugle. Der blev også fastsat operationelle restriktioner for deltagerne i fiskeriet, såsom mindstemål for landing af hjertemuslinger, et loft over den samlede daglige fangst og specifikation af de redskaber, der kan anvendes i fiskeriet.

Udkastet til FNP blev i marts 2021 forelagt den irske Minister for Agriculture, Food and the Marine, som fastslog, at der var behov for en passende vurdering af udkastet til FNP. Ministeren fastslog under henvisning til vejledning fra Europa-Kommissionen og gældende retspraksis, at udkastet til FNP kan have væsentlig indvirkning på Natura 2000-områder, og at der derfor var behov for en passende vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, forud for afgørelsen af, om FNP kunne vedtages.

Marine Institute udarbejdede en passende vurderingsrapport i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 290 af 2013 om Den Europæiske Unions retsakter om fugle, naturtyper og havfiskeri. Den relevante vurderingsrapport vurderede de potentielle økologiske virkninger af den foreslåede FNP på udpegede levesteder og arter i Dundalk Bay SAC og SPA. Den undersøgte også de potentielle virkninger på lokaliteten som følge af to typer fiskeri, der drives i kombination (fiskeri efter knivmusling og hjertemusling).

Den relevante vurderingsrapport og tilhørende bilag, herunder udkastet til FNP, blev offentliggjort i maj 2021 for en seks ugers offentlig høringsperiode. Derudover fik Minister for Housing, Local Government and Heritage og Minister for Environment, Climate and Communications mulighed for at fremsætte bemærkninger til udkastet til FNP og vurderingsrapporten. Der blev modtaget fem indlæg som led i den offentlige høring. To af indlæggene var fra fiskere, mens de tre øvrige var fra National Parks and Wildlife Service, Birdwatch Ireland og Irish Wildlife Trust. Marine Institute afgav et svar, der i detaljer behandlede de relevante spørgsmål, der blev rejst i disse indlæg.

Endelig fastslog Minister for Agriculture, Food and the Marine i juli 2021, under hensyntagen til den relevante vurderingsrapport fra Marine Institute, de indlæg, der blev modtaget som led i den offentlige høring, samt Marine Institute's svar på de relevante spørgsmål, der blev rejst i indlæggene, at Natura-planen for fiskeri efter hjertemusling (*Cerastoderma edule*) i Dundalk Bay 2021-2025, som ændret af dennes ministerium i overensstemmelse med artikel 6, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 290 af 2013, ikke ville påvirke integriteten af udpegede levesteder og arter i Dundalk Bay SAC og SPA, og vedtog den ændrede FNP.

Se også: http://www.fishingnet.ie/sea-fisheriesinnaturaareas/.

ii) **Ensis-fiskeri i Nederlandene**

Noordzee kustzone, Voordelta, Vlakte van de Raan og Westerschelde er alle udpeget som særlige bevaringsområder i henhold til habitatdirektivet. Med undtagelse af Vlakte van de Raan er disse områder også blevet udpeget i henhold til fugledirektivet. Beskyttelsen af nederlandske Natura 2000-områder reguleres af naturbeskyttelsesloven ([142]). I forvaltningsplanerne for disse respektive Natura 2000-områder er det fastlagt, at bundforstyrrende fiskeri kræver tilladelse i henhold til naturbeskyttelsesloven.

([142]) Siden januar 2024 er denne lov blevet erstattet af lov om miljø og planlægning.

Klingefiskeriet (amerikansk sværdskive, *Ensis leei*) er en type fiskeri, der udøves i den nederlandske kystzone. *Ensis*-fiskeri er en bundkontaktaktivitet, der indebærer udvinding af skaldyr fra økosystemet og kontakt med havbunden. Det kan på dette grundlag ikke på forhånd udelukkes, at *Ensis*-fiskeri i Natura 2000-områderne Noordzee kustzone, Voordelta, Vlakte van de Raan og Westerschelde vil have en betydelig indvirkning på arter og levesteder i disse Natura 2000-områder.

Inden tilladelsen måtte de potentielle virkninger af denne aktivitet på disse lokaliteters integritet derfor vurderes i en passende vurdering. Den aktivitet, der vurderes, vedrører kun *Ensis*-fiskeri i de områder, der er åbne for denne type fiskeri. Adgangen til visse områder inden for Natura 2000-områder er allerede begrænset for *Ensis*-fiskeri (heraf ca. 25 % af arealet af Natura 2000-lokaliteten Noordzee kustzone).

Ensis-fiskeri betragtes som en plan eller et projekt i overensstemmelse med habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, der i sig selv eller sammen med andre projekter kan få væsentlig indvirkning på bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-områderne. Denne aktivitet bør derfor i overensstemmelse med artikel 6, stk. 3, vurderes på passende vis med hensyn til dens virkninger på lokaliteten under hensyn til lokalitetens bevaringsmålsætninger. Der kan derfor kun gives tilladelse til en sådan aktivitet, når der er foretaget en passende vurdering, hvis resultater viser, at planen eller projektet ikke vil skade de respektive Natura 2000-områders naturlige karakteristika. Der kan ansøges om tilladelse til en sådan plan eller et sådant projekt for en periode på seks år, og efter denne periode skal der indgives en ny ansøgning om tilladelse, som vil blive underkastet en ny passende vurderingsprocedure.

Der er udstedt otte fiskerilicenser for *Ensis*-fiskeri i hollandske farvande. Alle tilladelsesindehavere for *Ensis*-fiskeriet er medlem af Coöperatieve Producentenorganisatie Nederlandse Vissersbond U.A. (CPO NVB). I de senere år er *Ensis*-fiskeriet blevet udført af fire fartøjer. Den seneste passende vurdering blev udarbejdet i 2018 for licensperioden 2019-2023 ([143]). Da denne tilladelsesperiode udløber ved udgangen af 2023, blev der udarbejdet en ny licensansøgning og en ny passende vurdering.

Det blev i den relevante vurdering vurderet, om bevaringsmålsætningerne for de respektive Natura 2000-områder kunne påvirkes negativt af *Ensis*-fiskeriet. Denne vurdering omfattede virkningerne på de pågældende lokaliteters integritet. I den relevante vurdering fokuseredes der på *Ensis*-fiskeriets potentielle indvirkning på kvaliteten af naturtypen H1110B ("Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand"), som findes i alle fire Natura 2000-områder. Kvaliteten af en naturtype bestemmes af fire kvalitetselementer af naturtypen. Disse elementer vedrører: "vegetationstyper", "abiotisk krydsoverensstemmelse", "typiske arter" og "andre kendetegn ved god struktur og funktion".

Ensis-fiskeriet kan påvirke Natura 2000-områdernes integritet på forskellige måder. Dette er mulige virkninger på områdets bæreevne for disse arter med henblik på at bestemme virkningerne af *Ensis*-fiskeri efter kvalificerede fuglearter. For naturtyper bør indvirkningen på forekomsten og tætheden af typiske arter og på andre karakteristika forbundet med god struktur og funktion for naturtyperne undersøges. Forstyrrelser forårsaget af fiskeriet kan i sidste ende ændre den mængde arter, der forekommer i det fiskede område, men det er ikke tilfældet. Hvis fiskeri medfører, at visse arter forsvinder fra området eller fører til introduktion af nye arter, ændrer det artsdiversiteten, og det kan også ændre sammensætningen af det biologiske samfund i området. Hvorvidt disse indirekte virkninger rent faktisk frembringes og kan observeres, afhænger af både intensiteten og hyppigheden af fiskeriets direkte indvirkning og de pågældende arters følsomhed og modstandsdygtighed.

De mulige virkninger, som *Ensis*-fiskeriet kan have indvirkning på Natura 2000-områdernes naturlige karakteristika. Der er tale om følgende virkninger: jordbundsforstyrrelser, bentiske dyrs og fisks fangstrelaterede dødelighed, synsforstyrrelser, forstyrrelser forårsaget af støj over vandoverfladen, forstyrrelser forårsaget af undervandsstøj og ændringer i koncentrationerne af giftige stoffer og næringsstoffer som følge af emissioner. Resultatet af denne vurdering viste, at visse virkninger krævede yderligere vurdering: indvirkningen af jordbundsforstyrrelser på kvaliteten af naturtypen H1110B og den indirekte indvirkning på skaldyrsædende ænder, virkningerne af den fangstrelaterede dødelighed hos bentiske dyr og fisk på kvaliteten af naturtyperne H1110B og på skaldyrsædende fugle, virkningerne af synsforstyrrelser på beskyttede fuglearter.

([143]) https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen/doc/PUC_763898_17/1/ (se bilag 2).

Endelig blev det konkluderet, at *Ensis*-fiskeriet for de specifikke områder (og under hensyntagen til de områder, der i øjeblikket er lukket for *Ensis*-fiskeri og pålagte betingelser) ikke har nogen væsentlige konsekvenser for de naturlige karakteristika forbundet med Natura 2000-områderne Noordzee kustzone, Voordelta, Westerschelde og Saftinge og Vlakte van de Raan. Dette gælder også, når virkningerne akkumuleres, og når der tages hensyn til bevaringsmålsætningerne for lokaliteterne.

I 2024 godkendte Nederlandenes ministerium for landbrug, natur og fødevarekvalitet en ny ansøgning om tilladelse til *Ensis*-fiskeri i Natura 2000-områderne Noordzee kustzone, Voordelta, Westerschelde og Saeftinghe og Vlakte van de Raan.

Se også:

https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen/doc/PUC_763898_17/1/

Bilag 8

Foranstaltninger uden for den fælles fiskeripolitik, der finder anvendelse på fiskerfartøjer

Begrænsninger for søfolk med henblik på beskyttelse af Ægæerskråpen, det maltesiske øhav

De maltesiske øer er hjemsted for ca. 10 % af den globale population af Ægæerskråpen, en havfugl, der kun kan findes i det centrale og østlige Middelhavsområde. Arten er opført i bilag I til fugledirektivet og er opført som "sårbare" i Den Internationale Union for Naturbevarelse (IUCN) Rødliste over truede arter. Den er beskyttet af flere internationale bevaringsaftaler samt national lovgivning.

Disse sårbare havfugle yngler inde i udhulinger i huler og på stejle klipper mellem januar og juli. Fordi de kun er aktive om natten, og kyllingerne forbliver inde i disse udhulinger i dagtimerne, lægger folk ikke mærke til dem, når de besøger lokaliteterne. Avlsprocessen påvirkes dog, når store både, der skaber støj- og lysforurening, nærmer sig klipperne eller kommer ind i hulerne.

Environment and Resources Authority (ERA) har indført en række restriktioner i overensstemmelse med fugledirektivet, habitatdirektivet og havstrategidirektivet, der har til formål at beskytte de truede Ægæerskråper ved at begrænse maritime aktiviteter nær ni lokaliteter omkring Malta og Gozo. De ni lokaliteter er: L-Irdum tal-Madonna, l-Aħrax tal-Mellieħa; Santa Marija-grotterne, Comino; Cominotto; St. Paul's Islands; Majjistral Nature and History Park; Miġra l-Ferħa; Blue Grotto, Żurrieq; Ta' Ċenċ, Gozo og Dwejra, Gozo.

Havne- og yachtdirektoratet under Malta Transport har udsendt meddelelser til søfolk om restriktionerne ([144]). Meddelelserne blev udstedt som følge af et partnerskab med BirdLife Malta, som gennemførte LIFE Arċipelagu Garnija-projektet ([145]). Ministry for the Environment, Energy and Enterprise har også indgået partnerskab med LIFE-projektet for at opnå en revision af reglerne for udendørs belysning ved i langt højere grad at fokusere på lysforurening i kyst- og naturområder i den maltesiske øgruppe.

Restriktionerne skaber bufferzoner omkring lokaliteterne, begrænser lys og lyde fra fartøjer og fastlægger i nogle tilfælde deres maksimale hastighed eller en minimumsafstand på 100 m fra klippen. Forankring er tilladt for fiske- og dykkerfartøjer.

For det særligt beskyttede område Rdum tal-Madonna er der oprettet en stødpudezone, der strækker sig ca. 1,1 sømil ud fra kysten. Andre former for lys end den, der er foreskrevet i konventionen af 1972 om internationale søvejsregler (COLREG), skal slukkes, og kraftig støj fra fartøjer er ikke tilladt under sejlads langs denne kyststrækning, bortset fra lydsignaler som foreskrevet i konventionen af 1972 om internationale søvejsregler (COLREG).

Stødpudezonen er en zone for alle andre fartøjer end fartøjer, der udfører fiskeri, hvor der ikke må stoppes. Fiskeri med stærkt lys (såsom "lampara") er forbudt i området i overensstemmelse med artikel 4 i fiskeriforordningerne (SL425.01) og Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006.

([144]) https://www.transport.gov.mt/include/filestreaming.asp?fileid=8435; https://www.transport.gov.mt/include/filestreaming.asp?fileid=9871.

([145]) https://birdlifemalta.org/arcipelagugarnija/.